

Správa o plnení úloh zahraničnej a európskej politiky Slovenskej republiky v roku 2015

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

február 2016

Obsah

1. Zhrnutie	4
2. Európska politika.....	7
2.1 SR v EÚ	7
2.2 Európske politiky.....	7
2.3 Príprava predsedníctva SR v Rade EÚ	8
3. Spolupráca v regionálnom a európskom kontexte	10
3.1 Regionálna spolupráca.....	10
3.1.1 Vyšehradská štvorka	10
3.1.2 Slavkovský formát	11
3.2 Susedné štáty	11
3.2.1 Česká republika.....	11
3.2.2 Maďarsko	11
3.2.3 Poľsko	12
3.2.4 Rakúsko.....	12
3.2.5 Ukrajina.....	12
3.3 Ďalšie európske krajiny	13
3.3.1 Krajiny západnej a južnej Európy	13
3.3.2 Benelux	14
3.3.3 Škandinávske a pobaltské krajiny	14
3.3.4 Balkánske krajiny.....	15
3.4 Bilaterálna spolupráca s ďalšími významnými európskymi partnermi	16
3.4.1 Švajčiarsko	16
3.4.2 Nórsko a Island	16
3.4.3 Svätá stolica	16
4. Vonkajšie vzťahy EÚ a bilaterálna spolupráca s ďalšími partnermi.....	17
4.1 Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ	17
4.2 Západný Balkán a Turecko.....	18
4.2.1 Čierna Hora.....	18
4.2.2 Srbsko, Kosovo	18
4.2.3 Bosna a Hercegovina a Macedónsko	18
4.2.4 Albánsko	18
4.2.5 Turecko	19
4.3 Transatlantické vzťahy	19
4.3.1 Spojené štáty americké	19
4.3.2 Kanada	19
4.4 Východná Európa a stredná Ázia	20
4.4.1 Východné partnerstvo	20
4.4.2 Bielorusko	20
4.4.3 Moldavsko.....	20
4.4.4 Krajiny južného Kaukazu	21
4.4.5 Rusko	21
4.4.6 Stredná Ázia.....	21
4.5 Ázia a Tichomorje	21
4.5.1 Čína	22
4.5.2 Japonsko.....	22
4.5.3 Južná Kórea.....	22
4.5.4 India	22

4.5.5	Krajiny juhovýchodnej Ázie	22
4.5.6	Využitie regionálnych formátov v Ázii	23
4.6	Blízky a Stredný východ a subsaharská Afrika	23
4.6.1	Blízky a Stredný východ	23
4.6.2	Subsaharská Afrika	24
4.7	Latinská Amerika a Karibik	24
4.7.1	Brazília a Kolumbia	24
4.7.2	Kuba	24
4.7.3	Uruguaj a Peru	24
4.7.4	Využitie regionálnych formátov v Latinskej Amerike	25
5.	Presadzovanie ekonomických záujmov	26
5.1	Stratégia vonkajších ekonomických vzťahov SR 2014 – 2020	26
5.2	Ekonomické výzvy roku 2015	26
5.3	Reakcia na výzvy a nástroje presadzovania ekonomických záujmov	26
5.4	Energetická bezpečnosť	28
5.5	Podpora vedomostnej ekonomiky, inovácií, angažovanosť v globálnych politikách	28
5.6	Medzinárodné ekonomické a finančné organizácie a inštitúcie	29
5.6.1	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj	29
5.6.2	Stredoeurópska iniciatíva	29
5.6.3	Svetová obchodná organizácia	30
5.6.4	Svetová banka	30
5.6.5	Európska banka pre obnovu a rozvoj	30
5.6.6	Európska investičná banka	30
5.6.7	Rozvojová banka Rady Európy	31
5.6.8	Medzinárodná investičná banka	31
6.	Bezpečnosť a obrana	32
6.1	Severoatlantická aliancia	32
6.2	Spoločná bezpečnostná a obranná politika EÚ	33
6.3	Reforma bezpečnostného sektora (SSR)	34
6.4	Oblasť odzbrojenia	34
6.5	Boj proti terorizmu	35
7.	Efektívny multilateralizmus a reakcie na globálne výzvy	36
7.1	Organizácia Spojených národov	36
7.2	OBSE	37
7.3	Rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc	38
7.4	Ochrana ľudských práv	39
7.5	Klimatické zmeny	40
8.	Otvorené ministerstvo a služby občanom	41
8.1	Konzulárna pomoc	41
8.2	Kultúrna diplomacia	43
8.3	Verejná diplomacia	43
8.4	Koordinácia jednotnej prezentácie SR v zahraničí	44
8.5	Spolupráca s mimovládny neziskový sektorom	44
8.6	Slováci žijúci v zahraničí	45
9.	Profesionálna zahraničná služba	46
9.1	Sieť zastupiteľských úradov SR	46
9.2	Personálna politika a vzdelávanie zamestnancov	46
9.4	Rozpočtové otázky	47

1. Zhrnutie

SR sa v roku 2015 na medzinárodnopolitickej scéne **profilovala ako zodpovedný, dôveryhodný a solidárny partner**. Potvrdila svoje **renomé dôležitého, spoľahlivého a rozhodného člena regionálnych zoskupení (V4), EÚ, NATO, OSN** a ďalších medzinárodných organizácií. V oblasti bilaterálnych relácií prehlbovala spoluprácu so svojimi strategickými partnermi a nadväzovala nové perspektívne vzťahy, predovšetkým so zreteľom na ekonomické záujmy. **Asertívne pokračovala v presadzovaní vlastných zahraničnopolitických priorít a ochrane svojich záujmov.**

K hlavným zahraničnopolitickým prioritám v roku 2015 patrilo riešenie migračnej krízy, kríz v susedstve EÚ, ako aj dlhovej krízy v rámci EÚ. SR pokračovala v **prípravách na svoje prvé predsedníctvo v Rade EÚ (SK PRES)**. K ďalším prioritám patrilo **zintenzívnenie boja proti terorizmu** vzhľadom na narastajúci počet aktivít teroristických skupín vo svete, ako aj **agenda rozvojovej spolupráce (agenda 2030) a klimatických zmien (parížska konferencia COP 21)**.

Zahranická politika SR v roku 2015 vychádzala z koncepčných dokumentov (najmä Programové vyhlásenie vlády na obdobie 2012 – 2016 a Zameranie zahraničnej politiky na rok 2015), **ale súčasne flexibilne reagovala na dynamický vývoj a nové vonkajšie podnety.**

Rok 2015 sa niesol v znamení vážnych kríz:

- Došlo k ďalšej **destabilizácii susedstva Európskej únie**.
- **Dramatická situácia v Sýrii a Iraku** spôsobila **mohutnú migračnú vlnu**, ktorá sa cez Turecko a západný Balkán prevalila do EÚ.
- Tento vývoj mal **vážne dopady na jednotu EÚ** oslabenej predchádzajúcou hospodárskou a hlavne menovou krízou.
- **Došlo k nárastu aktivít teroristických skupín**, ktorým sa podarilo uskutočniť viaceré teroristické útoky v Európe, na Blízkom východe a v Afrike.
- Vďaka septembrovému prímeriu došlo **k zmierneniu konfliktu na východe Ukrajiny**. Vzťahy medzi EÚ, NATO a Ruskom však zostali naďalej napäté.
- **Kríza eurozóny spôsobená gréckou dlhovou krízou** bola v centre európskej pozornosti v prvom polroku 2015.

SR v uvedenom kontexte **prioritne podporovala európsku jednotu a integráciu na základe plnenia existujúcich pravidiel a záväzkov**. Na základe princípu zodpovednosti a solidarity aktívne participovala na rozhodovaní o závažných otázkach a budúcnosti EÚ. Okrem témy migrácie a zhoršenej zahraničnopolitickej situácie bola v centre pozornosti SR téma energetickej únie, digitálnej agendy, environmentálnej a klimatickej politiky, ako aj problematika strategických balíkov EÚ.

Otázky postavenia EÚ ako globálneho hráča a jej budúcnosti boli v centre pozornosti SR predovšetkým v súvislosti s jej nadchádzajúcim predsedníctvom SR v Rade EÚ. Prípravy na SK PRES pokračovali na národnej aj európskej úrovni. Vláda SR vytvorila funkciu splnomocnenca pre predsedníctvo SR v Rade EÚ, do ktorej vymenovala štátneho tajomníka MZVaEZ SR I. Korčoka. Rada EÚ v decembri schválila program predsedníckeho Tria, v ktorom sú spolu so SR aj Holandsko a Malta.

Význam prehlbovania spolupráce a širšej integrácie vo Vyšehradskej skupine (V4) SR zdôrazňovala počas **svojho ročného predsedníctva V4**, ktoré skončilo v júni 2015. Motto predsedníctva **Dynamický Vyšehrad pre Európu a svet** reflektovalo zámer SR posilniť postavenie stredoeurópskeho regiónu nielen v ekonomickej oblasti. O dôležitosti regionálnej spolupráce pre SR svedčí aj vytvorenie Slavkovského formátu s Českou republikou a Rakúskom. SR pokračovala v intenzívnej spolupráci s Ukrajinou.

V oblasti bilaterálnych vzťahov **SR prehlbovala vzťahy so svojimi strategickými partnermi** na európskom kontinente, **transatlantické vzťahy, ako aj vzťahy s ďalšími krajinami s rastúcim významom pre SR**. Prioritným regiónom pre SR bol **západný Balkán a Turecko**, ako aj **východná Európa s krajinami Východného partnerstva**. S Ruskom sa SR usilovala o udržanie primeraných vzťahov.

V bilaterálnej spolupráci kládla SR okrem politických priorít **dôraz aj na ekonomiku, obchod, inovácie, energetiku a energetickú bezpečnosť** (projekt plynovodu Eastring a modernizácie ukrajinskej prepravnej siete). Pokračoval proces **zefektívňovania ekonomickej diplomacie** a presadzovania slovenských ekonomických záujmov v zahraničí. SR zintenzívnila organizovanie ekonomických a inovačných fór a podnikateľských misií.

Nakoľko predpokladom rozvoja a rastu je mier a stabilita, SR kládla osobitný **dôraz na problematiku bezpečnosti v Európe**. S cieľom zvýšenia bezpečnosti na jej východnom a južnom krídle pokračovala SR v implementácii záverov prijatých na summite NATO vo Walese v roku 2014 a aktívne sa pripravovala na nadchádzajúci, Varšavský summit aliancie. SR podporovala spoluprácu NATO a EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany. V EÚ sa aktívne zapojila do tvorby globálnej stratégie EÚ pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku. SR na medzinárodných fórach (OSN, OBSE, EÚ) **presadzovala koncept Reformy bezpečnostného sektora (SSR)**, zdôrazňovala potrebu zintenzívnenia boja proti terorizmu a podporovala proces ďalšieho odzbrojovania.

Vysokú úroveň spolupráce SR s Organizáciou Spojených národov potvrdila vrcholná návšteva M. Lajčáka, podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (PPV a MiZV a EZ SR) v New Yorku na 70. zasadnutí Valného zhromaždenia OSN v septembri a následná návšteva GT OSN Pan Ki-muna v SR v októbri 2015.

V súlade so strednodobou stratégiou **pokračovala SR v poskytovaní rozvojovej a humanitárnej pomoci**. V priebehu roka došlo prijatím nového zákona o rozvojovej spolupráci v NR SR a agendy trvalo udržateľného rozvoja (Agenda 2030) na pôde OSN k zmenám základného rámca rozvojovej politiky, aj v dôsledku migračnej krízy bola zvýraznená úzka spojitosť medzi migráciou a rozvojovou agendou.

SR pokračovala v presadzovaní dodržiavania a ochrany ľudských práv. Nový rámec angažovania sa v tejto oblasti vytvorila Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv. SR presadzovala túto agendu aj na fórach OSN, OBSE, RE či EÚ.

SR pokračovala v zefektívňovaní svojho systému pomoci a asistencie občanom v zahraničí. Konzulárna služba reagovala na zvýšenú cezhraničnú mobilitu Slovákov okrem iného, aj formou zlepšenia ich informovanosti pred cestami do zahraničia (aplikácia Svetobežka), ako aj dobrovoľnej registrácie pred cestou.

Rovnakú dôležitosť SR pripisovala aj spolupráci so Slovákami žijúcimi v zahraničí. Vláda SR odsúhlasila návrh programu štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na rok 2016, ako aj Koncepciu štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na roky 2016 – 2020.

K jednotnej prezentácii SR a šíreniu jej dobrého mena v zahraničí aktívne prispela aj slovenská **verejná a kultúrna diplomacia**. MZVaEZ SR v tejto súvislosti pokračovalo v procese príprav značky krajiny (branding).

2. Európska politika

2.1 SR v EÚ

SR napĺňala ambíciu **zotrvať v jadre európskej integrácie**, byť **aktívnym partnerom pri formovaní budúcnosti EÚ** a podporovať konštruktívne návrhy v medziach existujúceho rámca primárneho práva EÚ. SR formulovala svoje pozície vo vzťahu k EÚ **na základe princípov zodpovednosti a solidarity** zdôrazňujúc, že **podmienkou solidárneho prístupu je dôsledné plnenie prijatých záväzkov na strane členských krajín, ako aj na úrovni EÚ**.

2.2 Európske politiky

SR ako člen eurozóny presadzovala zachovanie jej celistvosti a udržanie stability spoločnej meny. Spolu s ostatnými členskými krajinami pokračovala v hľadaní riešenia menovej krízy, ktorú spôsobila dlhová kríza Grécka.

Jednou z najpálčivejších európskych tém bola **migračná kríza**. SR od začiatku diskusií presadzovala dôraz nielen na následky migrácie, ale predovšetkým na jej príčiny. Presadzovala riešenie krízy spoločnými silami a komplexným spôsobom, vrátane spolupráce s tretími krajinami a posilnenie ochrany vonkajších hraníc EÚ. Tieto aspekty sa podarilo presadiť aj do prístupu prijatého na úrovni hláv štátov a predsedov vlád krajín EÚ.

SR podporovala **vytváranie energetickej únie**, ktorá členským krajinám prinesie dostupnú, bezpečnú a ekologicky udržateľnú energiu. Pre SR bola prioritná otázka rozvoja energetickej infraštruktúry a dobudovania vnútorného trhu, čo umožní zvýšenie bezpečnosti dodávok energonosičov, zvýšenie diverzifikácie tokov energií a zníženie ich cien. SR odmietala zvyhodňovanie regulačných rámcov uprednostňujúcich iba určité zdroje energie, pretože politiky EÚ by mali viesť k technologicky neutrálnym riešeniam. Pri snahách o dekarbonizáciu európskej energetiky SR zdôrazňovala význam jadrovej energie.

V **digitálnej agende** SR aktívne podporovala iniciatívy a opatrenia s potenciálom podpory hospodárskeho rastu. Privítala Stratéziu pre digitálny jednotný trh pre Európu, ktorá reflektuje priority SR ako eliminácia bariér pre cezhraničný elektronický obchod, zjednodušenie regulačných podmienok pre start-upy, rozvoj elektronizácie verejnej správy, vrátane prehľbovania interoperability, kybernetická bezpečnosť, reforma telekomunikačného rámca, efektívnejšie využívanie dát a v neposlednom rade zlepšenie rámca pre audiovizuálnu politiku, autorské právo a kontrakty v digitálnom prostredí.

V **oblasti environmentálnej a klimatickej politiky** SR prispela k prijatiu a úprave legislatívy, ktorá prinesie zlepšenie kvality životného prostredia, ovzdušia, ochrany biodiverzity a udržateľnosti. SR aktívne prispela do rokovaní vedúcich k prijatiu medzinárodnej dohody na pôde Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy v decembri 2015 v Paríži. Prostredníctvom klimatickej diplomacie sa SR usilovala o čo najširšiu účasť na dohode a o prijatie čo najambicióznejších záväzkov.

Strategické balíky prijaté v rámci EÚ zásadným spôsobom prispievajú k zvýšeniu konkurencieschopnosti hospodárstva. SR podporovala snahy o zosúladenie politík EÚ s cieľom zvýšenia jej konkurencieschopnosti.

2.3 Príprava predsedníctva SR v Rade EÚ

Rok 2015 možno hodnotiť ako kľúčový z pohľadu horizontálnej komplexnosti aktivít, ktoré boli v jednotlivých oblastiach prípravy predsedníctva realizované.

Reflektujúc fakt, že SK PRES je jednou z najdôležitejších a najnáročnejších úloh vyplývajúcich z členstva v EÚ, bola **vytvorená funkcia splnomocnenca vlády SR pre predsedníctvo SR v Rade EÚ**, do ktorej vláda SR vymenovala **štátneho tajomníka MZVaEZ SR Ivana Korčoka**.

S cieľom zabezpečiť potrebné personálne kapacity na prípravu a výkon SK PRES bola na MZVaEZ SR zriadená **sekcia Sekretariátu predsedníctva SR v Rade EÚ**.

Schválením **aktualizácie personálneho obsadenia Stáleho zastúpenia SR pri EÚ v Bruseli** sa definitívne nastavila jeho štruktúra na výkon predsedníctva.

Došlo k **posilneniu ministerstiev a ostatných orgánov štátnej správy** podieľajúcich sa na príprave a výkone predsedníctva. MZVaEZ SR **zlepšovalo koordináciu európskej agendy** vo vzťahu k ústredným orgánom štátnej správy, k inštitúciám EÚ a k členským štátom EÚ v súlade s platnou legislatívou. Na národnej úrovni išlo hlavne o **zefektívňovanie súčinnosti s rezortmi, NR SR a predstaviteľmi neštátneho sektora, ako aj skvalitňovanie procesu tvorby pozičných dokumentov**.

Dôležitou súčasťou prípravy personálnych kapacít bolo aj vzdelávanie. V rámci národného programu **Zvýšenie kvality výkonu zamestnancov štátnej správy v oblasti agendy EÚ - príprava na SK PRES** bolo vyškolených takmer **1000 úradníkov**.

V oblasti komunikácie boli kľúčovými krokmi **vytvorenie konceptu komunikácie a prezentácie predsedníctva a podpísanie memoranda o spolupráci pri príprave kultúrno-spoločenskej prezentácie medzi MZVaEZ SR a Ministerstvom kultúry SR**.

Aktívna **komunikácia prebiehala aj na politickej úrovni**. PPV a MiZV a EZ SR Miroslav Lajčák pravidelne diskutoval aktuálne otázky súvisiace s prípravou predsedníctva s vedúcimi predstaviteľmi politických strán.

V úzkej spolupráci s ústrednými orgánmi štátnej správy SR bol **finalizovaný kalendár formálnych a neformálnych podujatí na vysokej úrovni počas predsedníctva** a pokročilo sa v ich organizačno-logistickej príprave.

Akcelerovali práce na **obsahovej príprave predsedníctva**. Zintenzívnila sa **spolupráca v rámci predsedníckeho Tria** (Holandsko, SR a Malta) a s inštitúciami EÚ. Na stretnutiach štátnych tajomníkov krajín Tria a zástupcov inštitúcií EÚ vo Vallette, Bratislave a Bruseli bola dosiahnutá zhoda na inovatívnom charaktere 18-mesačného programu Rady EÚ

(program Tria) a boli definované spoločné priority troch predsedníctiev. **Program Tria bol schválený v Rade pre všeobecné záležitosti v decembri 2015.**

Výzvam súvisiacim s výkonom SK PRES sa v rámci svojej činnosti venoval aj **Národný konvent o EÚ** a významným príspevkom k rozvoju diskusie a povedomia o kľúčových témach a politikách EÚ bola i novembrová medzinárodná **konferencia Tatra Summit**.

3. Spolupráca v regionálnom a európskom kontexte

3.1 Regionálna spolupráca

3.1.1 Vyšehradská štvorka

V júni 2015 skončilo ročné predsedníctvo SR V4, ktoré potvrdilo pozitívny prístup SR k regionálnej spolupráci. Predsednícke motto **Dynamický Vyšehrad pre Európu a svet** odrážalo snahu posilniť konkurencieschopnosť a hospodársky rast stredoeurópskeho regiónu.

Potvrdením aktívneho prístupu SR bol vysoký počet podujatí (140) zrealizovaných na politickej aj expertnej úrovni. Schôdzky vo formáte V4 a v čoraz atraktívnejšom formáte V4+ prispeli k upevneniu internej súdržnosti skupiny a jej postavenia na európskej aj globálnej pôde. SR v druhej polovici predsedníctva zorganizovala vrcholné stretnutia predsedov vlád a ministrov zahraničných vecí v rozšírenom formáte V4+ s prezidentom Francúzska, severskými a pobaltskými štátmi (NB8), krajinami Východného partnerstva, Nemeckom či Tureckom.

SR iniciovala **spustenie nového spoločného projektu zameraného na Ukrajinu (Roadshow)** zahŕňajúceho sériu okrúhlych stolov zameraných na jednotlivé oblasti reformnej agendy. Medzinárodný vyšehradský fond zvýšil objem prostriedkov na podporu Ukrajiny (mobilita pracovníkov štátnej správy, štipendiá a granty).

Na úrovni EÚ SR **koordinovala spoločné pozície V4 pred zasadnutiami Európskej rady a jednotlivých formácií Rady.** Silný hlas krajín V4 bolo počuť napríklad v rámci rokovaní o energetickej únii, digitálnom jednotnom trhu, Východnom partnerstve, migračnej kríze či postavení farmára v potravinovom reťazci a ekologickom poľnohospodárstve.

Pozitívny ohlas získalo **úsilie SR orientovať spoluprácu V4 aj smerom k oblastiam s inovačným a rastovým potenciálom.** SR v zahraničí (Silicon Valley v USA) zorganizovala viaceré prezentácie regionálnych startupov a iniciovala **zriadenie pracovnej skupiny V4 pre inovácie** (V4 Innovation Task Force). Vyvrcholením týchto snáh bol **podpis memoranda V4 o porozumení v oblasti podpory inovácií a startupov**, ako aj **podpis dohody o zriadení Vyšehradského patentového inštitútu.**

Zvýšená pozornosť bola venovaná energetickej bezpečnosti. Na podnet SR bol pripravený **návrh posúdenia rizík pre oblasť zásobovania plynom.**

Viditeľné **napredovanie zaznamenala spolupráca krajín V4 v oblasti obrany.** Boli prijaté strategické dokumenty Akčný plán obrannej spolupráce a Stratégia V4 pre oblasť výcviku a cvičení. Úspešne bolo zavŕšené budovanie bojovej skupiny V4. Bude akcieschopná v prvom polroku 2016. Novou témou, ktorú prinieslo slovenské predsedníctvo do agendy V4 v obrannej spolupráci sú cezhraničné operácie zamerané na spoločnú ochranu vzdušného priestoru stredoeurópskeho regiónu.

Počas predsedníctva SR vo V4 bolo pripravené a podpísané **Memorandum o spolupráci v oblasti mládeže** medzi ministerstvami zodpovednými za mládež z krajín Vyšehradskej skupiny a Východného partnerstva, ktorého podpisom ministri deklarovali svoj záujem rozvíjať a podporovať spoluprácu medzi mladými ľuďmi oboch zoskupení. Memorandum nepodpísal Azerbajdžan, ktorý ale naďalej plánuje pokračovať v spolupráci s V4 a EaP, čo dokazuje aj ich zapojenie v prvom akčnom pláne k spomínanému memorandu.

Celkovo možno konštatovať, že **SR po ukončení svojho predsedníctva zanechala V4 v dobrej kondícii** – vitálnu, rešpektovanú, dosahujúcu výsledky a majúcu jasnú víziu.

3.1.2 Slavkovský formát

Premiéri SR, ČR a Rakúska v januári založili tzv. Slavkovský formát trilaterálnej spolupráce zameranej na susedské vzťahy, ekonomiku (podpora rastu a zamestnanosti) a ďalšie národné a európske politiky v súlade s myšlienkou prehĺbovania európskej integrácie.

3.2 Susedné štáty

3.2.1 Česká republika

Rok 2015 priniesol prehĺbenie nadštandardných vzťahov s **Českou republikou**. Dokazuje to frekvencia stretnutí najvyšších predstaviteľov, ako aj nové formáty rokovaní. V máji sa vo Valticiach konalo tretie rokovanie vlád v plnom zložení. Novú dimenziu vzťahov prinieslo prvé rokovanie tripartít oboch krajín v Bratislave v septembri za účasti premiérov a viacerých rezortných ministrov, ako aj rokovanie vedenia NR SR a Poslaneckej snemovne Parlamentu ČR v Třešti v júni. Nadobudla platnosť dohoda o vzájomnom uznávaní vysokoškolských diplomov, rozšírené bolo uplatňovanie dohody o vzájomnom zastupovaní vo vízovom konaní. Platnosť takisto nadobudla Zmluva o spolupráci na úseku evidencie obyvateľov a rodných čísel, ktorá uľahčí súčinnosť v danej oblasti. Spoločná podpora rozvoja jadrovej energetiky bola vyjadrená premiérmi SR a ČR počas pražského zasadnutia Európskeho jadrového fóra v máji. Dobrú spoluprácu v oblasti obrany potvrdilo spoločné cvičenie ženijných jednotiek OS SR a AČR Engineer Rescuer 2015.

3.2.2 Maďarsko

Rozvíjali sa konštruktívne vzťahy a dobrý dialóg s **Maďarskom** prispievajúci k dôvere na najvyššej politickej aj expertnej úrovni. Kľúčovými pre strategickú energetickú bezpečnosť oboch krajín bolo ukončenie rekonštrukcie a posilnenie kapacity ropovodu Adria-Družba 1 vo februári a najmä spustenie komerčnej prevádzky interkonektora (Veľké Zlievce-Vécses) severo-južného plynárenského koridoru v júli. Oficiálna návšteva PPV a MiZVaEZ SR M. Lajčáka v marci potvrdila obojstranný záujem o dobrý susedský dialóg a užšiu koordináciu pozícií na úrovni EÚ. Rezorty diplomacie si v marci spoločným vyhlásením pripomenuli 20. výročie podpisu základnej bilaterálnej zmluvy, ktorá zostáva kľúčovým rámcom vzájomných vzťahov. Prezidenti oboch krajín sa stretli v septembri, aby si pripomenuli 20. výročie zápisu

jaskýň Slovenského a Aggtelekského krasu do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. V dôsledku utečeneckej krízy sa výrazne posilnila operatívna a policajná spolupráca. SR spolu s ďalšími krajinami V4 vyjadrila svoju solidaritu vyslaním 50 príslušníkov policajného zboru do Maďarska na posilnenie ochrany vonkajších schengenských hraníc. Na medzinárodnom cvičení Balaton 2015, ktoré bolo organizované v reakcii na migračnú krízu v Európe, sa zúčastnilo 21 príslušníkov OS SR.

3.2.3 Poľsko

S **Poľskom** pokračoval partnerský dialóg založený na dobrých susedských vzťahoch. Zarezonovalo stretnutie prezidenta A. Kisku s novozvoleným prezidentom A. Dudom v októbri, ako aj druhé spoločné zasadnutie vedenia NR SR a Sejmu v septembri. Posilnila sa spolupráca v oblasti obrany, energetiky (pokračuje realizácia prepojenia plynárenských sietí, ktoré by malo byť uvedené do prevádzky v roku 2019) a dopravnej infraštruktúry (dobudovanie nového mosta spájajúceho obce Piwniczna-Zdrój a Mnišek nad Popradom). Pokračovanie regionálnej spolupráce v období 2014 – 2020 potvrdili slovenské a poľské tatranské euroregióny. V Kežmarku v októbri podpísali zmluvu o cezhraničnej spolupráci v oblasti kultúry, cestovného ruchu a ochrany historického dedičstva. V júli podpísal predseda vlády SR s predsedníčkou vlády Poľska Zámer o spolupráci v oblasti vyzbrojovania.

3.2.4 Rakúsko

Vzťahy s **Rakúskom** charakterizovala štandardne intenzívna spolupráca. Prezident Rakúska Heinz Fischer v júli navštívil SR. V rámci návštevy ministerstvá dopravy podpísali vyhlásenie o spoločnom zámere pri výstavbe dopravných spojení medzi Bratislavou a Viedňou. Rakúsky prezident pozitívne zhodnotil realizáciu projektu bilaterálnej spolupráce v oblasti duálneho vzdelávania vo Vrábľoch. Popri posilňovni ekonomickej spolupráce sa SR snažila zlepšiť koordináciu plánovania výstavby dopravnej infraštruktúry. Ako výraz solidarity pri riešení migračnej krízy SR poskytla ubytovacie kapacity pre 500 utečencov, ktorí sú v Rakúsku v azylovom konaní. V nadväznosti na schválenie Programu cezhraničnej spolupráce medzi SR a Rakúskom 2014-2020 boli v októbri podpísané rámcové dohody o spolupráci prihraničných regiónov na roky 2015-2019.

3.2.5 Ukrajina

SR podporovala zdynamizovanie vzťahov s **Ukrajinou**, zintenzívnenie spolupráce v pohraničí, v oblasti hospodárstva a energetiky, nielen pri tranzite plynu a ropy, ale aj pri účasti firiem v projektoch na Ukrajine. Prezident SR navštívil Ukrajinu v máji, predseda vlády SR vo februári. Počas jeho návštevy bola podpísaná aktualizovaná Dohoda o železničnej doprave cez štátnu hranicu a aktualizovaný Protokol o hraničných priechodoch. Predseda vlády Ukrajiny A. Jaceňuk uskutočnil návštevu SR v septembri. Nosnými témami rokovaní bola spolupráca v energetike a medzi parlamentmi. Vysoká bola frekvencia stretnutí ministrov zahraničných vecí oboch krajín. SR pokračovala vo svojej podpore mierového riešenia konfliktu na Ukrajine rešpektujúc jej suverenitu a teritoriálnu integritu. SR poskytla pomoc

UA v celkovej výške 2 900 000 €. Podporovala reformné procesy, ktoré Ukrajinu v rámci implementácie Asociačnej dohody približujú k štandardom EÚ.

3.3 Ďalšie európske krajiny

3.3.1 Krajiny západnej a južnej Európy

Nemecko zostalo v roku 2015 strategickým politickým a hospodárskym partnerom Slovenska v európskom i svetovom kontexte. Intenzita bilaterálneho politického dialógu bola vysoká. Čiastočne rozdielne nazeranie na problematiku migračnej krízy nepoznačilo bilaterálne vzťahy. Nemecko v októbri navštívil prezident SR. Jeho cesta bola zameraná na ekonomickú oblasť (podpora start-upov). Návšteva predsedu NR SR v Nemecku sa uskutočnila v decembri. Uskutočnili sa tiež vzájomné návštevy ministrov zahraničných vecí. Objem výmeny s NSR, ktorá je najvýznamnejším obchodným partnerom SR, bol kľúčový z pohľadu rozvoja slovenskej ekonomiky. Po 20 rokoch pôsobenia Volkswagenu v SR automobilka zvažovala rozšírenie svojej slovenskej produkcie.

V relácii so **Spojeným kráľovstvom** došlo k povýšeniu intenzívneho politického dialógu na najvyššiu úroveň. Návštevy prezidenta SR v Británii a britského premiéra v SR v júni sa uskutočnili bezprostredne po májových parlamentných voľbách a vytvorili základ rozvoja vzťahov. V ekonomickej oblasti dominovala téma očakávanej investície automobilky Jaguar Land Rover v SR. Obchodný reťazec TESCO potvrdil svoje investície s výhľadom eventuálneho ďalšieho rozvoja spolupráce so SR. Osobitnú pozornosť venovala SR vzťahom Veľkej Británie s EÚ aj vzhľadom na fakt, že britské referendum o členstve v EÚ by sa mohlo uskutočniť počas SK PRES.

Po období útlmu aktivít s **Írskom**, ktoré bolo spôsobené finančnou a ekonomickou krízou, došlo v marci k pokusu o reštart spolupráce v podobe návštevy ministra pre zručnosti, výskum a inovácie D. Englisha v SR. Najdôležitejším momentom rozvoja ekonomickej spolupráce bolo **otvorenie základne leteckej spoločnosti Ryanair na bratislavskom letisku** v marci.

Spolupráca s **Francúzskom** pokračovala v súlade s Akčným plánom strategického partnerstva 2013 – 2018. Politické vzťahy sa dynamicky rozvíjali na vládnej aj na parlamentnej úrovni. Návštevy francúzskeho prezidenta, predsedníčky Zahraničného výboru Národného zhromaždenia a poslancov Skupiny priateľstva so SR Národného zhromaždenia v SR potvrdili obojstranný záujem o prehĺbovanie spolupráce vo všetkých oblastiach spoločného záujmu s dôrazom na ekonomiku, investície, energetiku, automobilový priemysel a turizmus. Intenzívne sa rozvíjal politický dialóg na úrovni ministrov zahraničných vecí a štátnych tajomníkov pre európske záležitosti. **Po januárových a novembrových teroristických útokoch v Paríži** vyjadrila SR Francúzsku svoju solidaritu. Koncom roka kladne reagovala na žiadosť Francúzska o pomoc v oblasti medzinárodného krízového manažmentu a rozhodla o vyslaní príspevku Ozbrojených síl SR do výcvikovej misie EÚ v Mali (EUTM Mali).

Vysokú úroveň politického dialógu s **Talianskom** potvrdila návšteva prezidenta SR v apríli, predsedu Výboru obrany talianskeho Senátu v máji a talianskeho ministra zahraničných vecí a medzinárodnej spolupráce v júli. Ekonomický a vedecký rozmer vzťahov posilnila úspešná účasť SR na svetovej výstave EXPO Miláno 2015, realizácia Slovensko-talianskeho

podnikateľského fóra a prezentácie slovenského cestovného ruchu a kúpeľníctva. Podarilo sa vytvoriť podmienky na posilnenie malého a stredného podnikania a strategického technologického partnerstva v obrannom priemysle. Tri zmluvné dokumenty dali impulz rozvoju spolupráce v oblasti kultúry, vzdelávania, vedy a techniky.

V relácii so **Španielskom** dominovalo úsilie o prehĺbovanie hospodárskej spolupráce, ktorá vyvrcholila otvorením nového závodu Železiarní Podbrezová v Katalánsku za účasti predsedu vlády SR v marci.

Vo vzťahoch s **Portugalskom** bolo impulzom znovuoživenie portugalského veľvyslanectva v SR, ktoré svedčí o záujme posilniť politický dialóg a spoluprácu.

Hlavným vektorom rozvoja vzťahov s **Maltou** bola koordinácia príprav predsedníckeho Tria v Rade EÚ. V dvojstrannej spolupráci sa kládol dôraz na posilňovanie obchodných a investičných väzieb a prezentáciu SR na Malte (Slovenské dni vo Vallette).

Nadštandardné vzťahy s **Cyplom** sa udržovali najmä vďaka unikátnemu bikomunitnému dialógu grécko-cyperských a turecko-cyperských politických strán, ktorý tradične vedie SR. Významným príspevkom do mierového procesu na ostrove je aj neustranné pôsobenie slovenských ozbrojených síl v mierovej misii OSN UNFICYP (od roku 2001).

3.3.2 Benelux

Bola posilnená parlamentná dimenzia vzťahov s **Holandskom** (podpis deklarácie predsedov parlamentov Tria o spolupráci pri prípravách parlamentnej dimenzie predsedníctiev Rady EÚ, návšteva predsedu Výboru NR SR pre európske záležitosti), taktiež spolupráca v oblasti vnútra a spravodlivosti. Holandsko bolo naďalej jedným z najdôležitejších exportných teritórií SR a predstavovalo významného partnera SR v oblasti prílevu priamych zahraničných investícií. Spolupráca bola v kontexte blížiaceho sa SK PRES zameraná na prípravu programu predsedníckeho Tria a súvisiace logistické aspekty.

Vo vzťahoch s **Belgickom** a **Luxemburskom** sa kládol dôraz na pokračovanie dialógu na všetkých úrovniach a výmenu skúseností oboch krajín s ich predsedníctvami v Rade EÚ. V Bruseli bol v júni podpísaný Program spolupráce medzi SR a Flámskom na roky 2015-2017.

3.3.3 Škandinávske a pobaltské krajiny

Dynamická spolupráca v oblasti inovačnej a rozvojovej politiky s **Fínskom** vyvrcholila štátnou návštevou prezidenta SR v Helsinkách v októbri so silným ekonomickým rozmerom. V jej rámci bol otvorený **Slovenský inovačný úrad, ktorý je prvý svojho druhu vo svete**.

Spolupráca so **Švédskom** pokračovala so zameraním na ekonomiku a investície. V apríli navštívil SR štátny tajomník švédskeho ministerstva hospodárstva. Pri tejto príležitosti sa v Bratislave konalo biznis fórum. Pokračoval dialóg na úrovni vedenia rezortov obrany. Aktuálne 35 firiem so švédskym kapitálom na Slovensku vytvára približne 3500 pracovných príležitostí, z čoho 2 500 pripadá na firmu Swedwood zabezpečujúcu dodávky pre IKEA.

Spolupráca s **Dánskom** sa úspešne rozvíjala v ekonomickej a investičnej oblasti. Dánska firma Velux v Partizánskom otvorila svoju pobočku. Vzťahy sa zintenzívňovali aj v oblasti kultúry a vzdelávania.

Intenzívna spolupráca s **Estónskom** vyvrcholila návštevou prezidenta SR v Estónsku v októbri. V centre bilaterálnych záujmov bola oblasť elektronického vládnutia, digitálnych služieb a inovačného start-upového ekosystému.

Vývoj vzťahov s **Lotyšskom** bol určený jeho predsedníctvom v Rade EÚ v prvej polovici roku. Vysokú úroveň politického dialógu potvrdila účasť lotyšského ministra zahraničných vecí na stretnutiach V4 so severskými a baltskými krajinami (NB8) a krajinami Východného partnerstva, ako aj účasť PPV a MiZV a EZ SR M. Lajčáka na Rižskej konferencii.

V dialógu s **Litvou** rezonovali bezpečnostné otázky, čo potvrdila účasť litovského ministra zahraničných vecí na konferencii GLOBSEC 2015. Pokračovalo zastupovanie pri vydávaní schengenských víz (Šanghaj a Tbilisi). SR podporovala prístup Litvy do OECD. V tejto súvislosti bola pripravená zdieľať svoje skúsenosti.

3.3.4 Balkánske krajiny

Vysokú dynamiku dialógu s **Chorvátskom** potvrdila účasť prezidenta SR na inaugurácii chorvátskej prezidentky vo februári a bilaterálne stretnutie hláv štátov v Bratislave na okraj konferencie GLOBSEC 2015. Impulzy rozvoja spolupráce priniesla decembrová návšteva prezidentky Chorvátska v SR. V jej rámci sa konalo slovensko-chorvátske podnikateľské fórum za účasti predstaviteľov vlád oboch krajín.

Intenzívne sa rozvíjali vzťahy so **Slovinskom**. Ľubľanu navštívil predseda NR SR, predseda vlády SR a podpredseda vlády a minister zahraničných vecí SR, ktorý sa zúčastnil na 10. ročníku Bledského strategického fóra na tému Vízie nového partnerstva. Na oficiálnu žiadosť Ľubľany o výpomoc formou vyslania policajtov na posilnenie hliadkovej činnosti na vonkajšej schengenskej hranici, ako aj za účelom udržania verejného poriadku vo vnútrozemí, vyslalo MV SR do Slovinska 20 príslušníkov Policajného zboru.

Styky s **Bulharskom** vyvrcholili v závere roka návštevou prezidenta SR v Bulharsku, ktorý sa zúčastnil na otvorení jedného z najväčších technologických parkov v Európe *Sofia tech parku*. Bilaterálna spolupráca bola okrem energetiky (Eastring) zameraná na vedecko-technický rozvoj, znalostnú ekonomiku, inovácie a transfer technológií.

Intenzívne pokračoval dialóg s **Rumunskom**. V priebehu roka sa uskutočnili stretnutia všetkých troch najvyšších ústavných činiteľov. Predseda vlády SR navštívil Rumunsko a na návštevu SR pricestoval prezident a predseda parlamentu Rumunska. Predmetom spoločného záujmu bolo zintenzívnenie spolupráce v energetike (plynovod Eastring). Uskutočnili sa konzultácie v oblasti poľnohospodárskej, potravinárskej a energetickej politiky. V Bratislave sa uskutočnilo slovensko-rumunské podnikateľské fórum. V rámci spolupráce na pôde EÚ sa SR zasadzovala za vstup Rumunska do Schengenu.

Po predčasných parlamentných voľbách v **Grécku** v januári a v septembri sa uskutočnilo niekoľko pracovných kontaktov predstaviteľov SR s novými gréckymi partnermi

s perspektívou prípravy oficiálnych bilaterálnych stykových aktivít v nasledujúcom období. Cyrilo-metodské dedičstvo bolo prezentované na spoločenských podujatiach organizovaných Veľvyslanectvom SR v kontexte 1130. výročia úmrtia sv. Metoda.

3.4 Bilaterálna spolupráca s ďalšími významnými európskymi partnermi

3.4.1 Švajčiarsko

Rozvoj vzťahov so **Švajčiarskom** pokračoval návštevou predsedu švajčiarskeho parlamentu v SR a rokovaním PPV a MiZV a EZ SR vo Švajčiarsku. Aktivity boli zamerané na ekonomickú spoluprácu, posilnenie švajčiarskych investícií v SR, vzdelávanie, výskum a inovácie, ako aj rozvoj spolupráce V4 a Švajčiarsko. Švajčiarska firma Oerlikon Balzers Coating pôsobiaca v oblasti povrchových úprav v automobilovom priemysle navýšila objem investícií pre svoju bratislavskú pobočku.

3.4.2 Nórsko a Island

Vzťahy s **Nórskom** charakterizovalo prehĺbenie spolupráce v oblasti ekonomiky, využívania fondov EHP a Nórskeho finančného mechanizmu a implantovania nórskeho spoločností v SR. Logistická spoločnosť Vissim založila pobočku v Liptovskom Mikuláši. Došlo k zintenzívneniu spolupráce vo vzdelávaní. V SR študuje vyše 600 nórskeho študentov, hlavne na Jesseniovej lekárskej fakulte v Martine a Univerzite veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach. Prebieha príprava vydania slovensko-nórskeho učebníc medicíny. Na uvedených školách sa zvýšil aj počet islandských študentov.

3.4.3 Svätá stolica

Tradične dobrú kvalitu vzťahov so **Sväťou stolicou** potvrdila oficiálna návšteva prezidenta SR Andreja Kisku v apríli 2015 vo Vatikáne.

4. Vonkajšie vzťahy EÚ a bilaterálna spolupráca s ďalšími partnermi

4.1 Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ

V meniacom sa bezpečnostnom prostredí ovplyvňovanom **krízami v susedstve EÚ** SR obhajovala svoje záujmy presadzujúc ciele Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ (SZBP). Bezpečnostný vývoj negatívne poznačila kríza na Ukrajine, konflikt v Sýrii a zhoršená situácia v Líbyi, ako aj teroristické útoky v Paríži.

SR sa principiálne stavala k riešeniu **nekontrolovanej migrácie do Európy**, poukazovala na potrebu riešiť príčiny migrácie v krajinách pôvodu migrantov, zdôrazňovala potrebu komplexného prístupu k riešeniu krízy, ako aj potrebu ochrany vonkajších hraníc EÚ s cieľom zvyšovania bezpečnosti občanov členských krajín EÚ

Súčasťou zahraničnej politiky SR bola **podpora rozvoja krízového manažmentu EÚ s mandátom Bezpečnostnej rady OSN (BR OSN)**. Spustená námorná operácia v Stredozemnom mori EUNAVFOR MED/SOPHIA je príkladom posilnenia bezpečnosti EÚ v oblasti jej južného susedstva a reakcie EÚ voči nelegálnym aktivitám prevádzáčov migrantov. SR sa opätovne angažovala pri predĺžení exekutívneho mandátu operácie EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine, kde udržiavala naďalej svoj vojenský príspevok. V nadväznosti na teroristické útoky v Paríži ohlásila, v rámci solidarity s Francúzskom, svoju participáciu vo výcvikovej misii EUTM MALI.

Zvýšenú pozornosť SR venovala **boju proti terorizmu, pirátstvu, extrémizmu**, ako aj proti aktivitám militantných skupín na Blízkom východe. Podporovala spoluprácu s tretími krajinami pri **budovaní obranných kapacít a reforme ich bezpečnostného sektora**.

SR sa zasadzovala za **prehĺbovanie vzťahov medzi EÚ a NATO** a za spoluprácu v oblasti krízového manažmentu a čelenia hrozbám pre európsku bezpečnosť. Podporovala aktualizáciu strategických dokumentov EÚ, akým je pripravovaná **Globálna stratégia EÚ pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku** zameraná na zvyšovanie bezpečnosti v Európe a vo svete.

SR sa zasadzovala za **politické riešenie konfliktu na východe Ukrajiny**, podporovala demokratizačný a reformný proces na Ukrajine a pokračovala v presadzovaní politiky rešpektovania medzinárodného práva a územnej celistvosti Ukrajiny.

Usilovala sa o **vyvážený vzťah a udržanie dialógu medzi EÚ a Ruskom** v oblastiach spoločného záujmu. Podporovala postupné prehodnocovanie reštrikčných opatrení v závislosti od politického vývoja a dodržiavania medzinárodných dohôd.

Medzi priority zahraničnej politiky patrili diplomatické aktivity zamerané na **udržanie európskej perspektívy pre krajiny západného Balkánu**.

Pozitívny obrat vo vzťahoch EÚ s Iránom nastal po dosiahnutí dohody o iránskom jadrovom programe, čo vytvorilo predpoklady na rozvoj ďalšej spolupráce.

4.2 Západný Balkán a Turecko

Zmena dynamiky svetového vývoja prehĺbila potrebu stability a bezpečnosti v susedstve EÚ. SR preto naďalej **podporovala euro-atlantické integračné ambície krajín západného Balkánu**. Napomáhala reformným procesom v regióne. V bilaterálnych vzťahoch SR dbala na **premietnutie vysokej úrovne politického dialógu do ekonomickej spolupráce**.

4.2.1 Čierna Hora

Aj vďaka podpore SR sa **Čierna Hora** stala lídrom integračných procesov v regióne. Má otvorených 20 prístupových kapitol, 2 už predbežne uzavrela. Medzníkom pre krajinu bolo decembrové zasadnutie ministrov zahraničných vecí NATO a ponuka členstva v Aliancii.

4.2.2 Srbsko, Kosovo

Potvrdením dlhodobu nadštandardných vzťahov so **Srbskom** bola návšteva PPV a MiZV a EZ SR M. Lajčáka v Belehrade v decembri. V apríli sa uskutočnila prvá návšteva premiéra Srbska v SR. Prioritou SR bola podpora otvoriť vo vzťahu k Srbsku prvé rokovacie kapitoly. Tento krok posilní odhodlanie Belehradu realizovať potrebné reformy a jeho európske strategické smerovanie. V súlade s týmto prístupom SR neblokovala podpis Stabilizačnej a asociačnej dohody medzi EÚ a **Kosovom**. Za dôležitý považujeme augustový posun vo vývoji dialógu Beograd - Priština, ktorý sa stal efektívnym nástrojom normalizácie vzťahov. Začiatkom roka 2016 uskutočnil PPV a MiZV a EZ SR M. Lajčák návštevu Prištiny. Počas nej odhalil pamätník slovenským príslušníkom KFOR, ktorí v roku 2006 zahynuli pri návrate z misie.

4.2.3 Bosna a Hercegovina a Macedónsko

Vo vzťahu k **Bosne a Hercegovine** a **Macedónsku** SR podporovala stabilizáciu a angažovanosť EÚ pri prekonávaní transformačnej a integračnej stagnácie. Podporovala plnenie záväzkov oboch krajín, ktoré podmieňuje vytvorenie lepšieho politického, ekonomického a sociálneho prostredia. PPV a MiZV a EZ SR M. Lajčák slávnostne otvoril multifunkčné ihrisko v Srebrenici, na výstavbu ktorého SR poskytla 70 000€ s cieľom podporiť myšlienku spolunažívania a posilnenia väzieb jej obyvateľov.

4.2.4 Albánsko

Za účelom vyjadrenia podpory a povzbudenie **Albánska**, aby nepoľavilo v ďalšom úsilí a sústredilo sa na prijatie a implementáciu potrebných reformných krokov, ako aj na špecifické priority v oblasti boja s organizovaným zločinom a korupciou, ktoré sú nevyhnutné pre otvorenie prístupových rokovaní s EÚ, sa v marci 2015 uskutočnila návšteva PPV a MiZV a EZ SR M. Lajčáka v Tirane. Obzvlášť dôležitou záležitosťou v rámci rokovaní bola otázka

zriadenia Fondu pre západný Balkán podľa vzoru Medzinárodného vyšehradského fondu, ktorého sídlom sa stala práve Tirana.

4.2.5 Turecko

SR sa darilo zintenzívňovať vzájomnú interakciu s **Tureckom**, o čom svedčí návšteva tureckého prezidenta v SR. V jej rámci sa uskutočnilo biznis fórum a došlo k podpisu dvoch memoránd o porozumení (medzi SARIO a partnerskou organizáciou DEIK a Slovak Business Agency a tureckou asociáciou malých a stredných podnikov KÖSGEB. Prehlbovanie hospodárskej a vedecko-technickej spolupráce potvrdilo 6. inovačno-technologické fórum v Istanbule. Významnou udalosťou bolo vytvorenie stáleho slovensko-tureckého inovačno-technologického fóra na pôde Univerzity Bilgi v Istanbule. SR na medzinárodnej úrovni podporovala dialóg s Tureckom, ktoré je kľúčovou krajinou v riešení migračnej krízy.

4.3 Transatlantické vzťahy

4.3.1 Spojené štáty americké

SR pokračovala v intenzívnom dialógu so **Spojenými štátmi americkými (USA)**. Dominovala mu kríza na Ukrajine, najmä koordinácia uplatňovania sankcií EÚ a USA voči Rusku, implementácia minských dohôd, podpora reformného úsilia ukrajinskej vlády, a posilnenie kolektívnej obrany NATO. SR zintenzívnila komunikáciu vo veci prizvania Čiernej Hory do NATO, zaručenia energetickej bezpečnosti SR a modernizácie a zvýšenia bojaskopnosti ozbrojených síl SR. Dôležitým výsledkom spolupráce bola dohoda o obstaraní amerických vrtulníkov Blackhawk a zvýšený počet spoločných cvičení ozbrojených síl v SR, vrátane precvičenia poskytnutia podpory hostiteľskej krajiny spojeneckým vojskám. Pokračovala vojenská spolupráca v Afganistane. SR sa prihlásila k činnosti Globálnej koalície proti Daš vedenej USA. Podporovala prijatie dohody TTIP, prienik slovenských firiem na americký trh, vrátanie zapojenia slovenských startupov do činnosti podnikateľských inkubátorov v USA. K významným stykovým aktivitám patrí rokovanie ministra obrany M. Glváča s rezortným partnerom Ch. Hagelom v januári, PPV a MiZV a EZ M. Lajčáka s viceprezidentom J. Bidenom a poradkyňou pre národnú bezpečnosť S. Riceovou v januári a PPV a ministra vnútra R. Kaliňáka s ministrom zahraničných vecí J. Kerrym v marci, ktorý mu udelil ocenenie za podporu SR pri uzatváraní detenčného centra na Guantáname. Vo vyvážených vzťahoch naďalej absentuje návšteva na vysokej úrovni z USA. V záujme podpory transparentnosti v daňových otázkach bola v júli 2015 podpísaná medzinárodná Dohoda medzi SR a USA na zlepšenie dodržiavania medzinárodných predpisov v oblasti daní a na implementáciu zákona FATCA.

4.3.2 Kanada

S **Kanadou** pokračovala intenzifikácia dialógu vrátane rokovania V4 + Kanada, ktoré sa po prvý raz uskutočnilo počas slovenského predsedníctva V4. Ohlas mala návšteva PPV a ministra vnútra R. Kaliňáka v Kanade v marci (prvá na úrovni člena vlády od roku 2010). R.

Kaliňák sa stretol s ministrom pre občianstvo a imigráciu Ch. Alexandrom a ministrom pre verejnú bezpečnosť a pripravenosť na krízové situácie S. Blaneym, s ktorými rokovoval o programe mobility mladých, spolupráci v bezpečnostných otázkach, o situácii na Ukrajine, vzťahoch s Ruskom a Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohode medzi EÚ a Kanadou CETA. Jej predbežné uplatňovanie a implementácia by mohli byť dôležitou agendou predsedníctva SR v Rade EÚ. Podpis Dohody o strategickom partnerstve sa očakáva v roku 2016. Cieľom SR bolo nadviazanie spolupráce s kanadskou vládou po parlamentných voľbách v októbri.

4.4 Východná Európa a stredná Ázia

4.4.1 Východné partnerstvo

Východné partnerstvo EÚ (Bielorusko, Ukrajina, Moldavsko, Gruzínsko, Arménsko a Azerbajdžan) zostalo medzi hlavnými prioritami zahraničnej politiky SR. V rámci predsedníctva V4 SR plnila úlohu koordinátora V4 vo vzťahu k východným partnerom. Vysoko ocenená bola bratislavská schôdzka V4 a východných partnerov na úrovni ministrov zahraničných vecí vo fáze finalizácie záverov Rižského summitu partnerstva. SR podporovala diferenciaciu partnerov a ich transformačné procesy, osobitne na Ukrajine, v Moldavsku a Gruzínsku. Aktívne prispela k uvoľňovaniu vzťahov medzi EÚ a Bieloruskom. PPV a MZVaEZ SR v máji 2015 podpísali Zmluvu medzi Slovenskou republikou a Arménskou republikou o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovému úniku v odbore daní z príjmov a z majetku.

4.4.2 Bielorusko

V roku 2015 SR ocenila výrazný posun v postojoch **Bieloruska**, predovšetkým v súvislosti s prepustením politických väzňov a pokojným priebehom prezidentských volieb. SR ocenila aktivity Minska pri riešení krízy na Ukrajine (Minské dohody). Uskutočnili sa dve rokovania ministrov zahraničných vecí a pravidelné konzultácie MZV oboch krajín. Delegácia NR SR navštívila Minsk, kde sa konalo aj zasadanie Medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu. SR konštatovala pozitívne tendencie v oblasti hospodárstva a obchodu. V Bielorusku rezonovali aktivity v rámci projektu Dialóg kultúr SR a Bieloruska.

4.4.3 Moldavsko

Cieľom vo vzťahu k **Moldavsku** bolo podporovať proces európskej integrácie, povzbudzovať miestne elity k reformám v súlade s Asociačnou dohodou, osobitne v oblasti súdництва a boja proti korupcii, ako i k stabilizácii bankového a finančného sektora. SR podporovala snahy o mierové riešenie podnesterského konfliktu. Počas predsedníctva SR vo V4 boli vo vzťahu k Moldavsku dôležité marcové politické konzultácie štátnych tajomníkov MZV V4 s moldavskými partnermi.

4.4.4 Krajiny južného Kaukazu

Najvýznamnejšou zahraničnopolitickou aktivitou SR vo vzťahu ku **krajinám južného Kaukazu** bolo bratislavské stretnutie ministrov zahraničných vecí krajín V4 a Východného partnerstva. SR ďalej presadzovala riešenie tzv. zmrazených konfliktov, ktoré spomaľujú rozvoj regiónu a jeho približovanie sa k EÚ. SR pozitívne hodnotila záujem **Azerbajdžanu** zintenzívniť spoluprácu so SR, čo potvrdzuje otvorenie bratislavskej kancelárie veľvyslanectva Azerbajdžanu v Rakúsku, ktoré je akreditované pre SR. S Gruzínskom bola podpísaná dohoda o medzinárodnej cestnej doprave.

4.4.5 Rusko

Rusko je dôležitým susedom EÚ, SR preto podporovala dialóg s Ruskom predovšetkým vo vzťahu k riešeniu medzinárodných problémov. V roku 2015 navštívil SR ruský minister zahraničných vecí S. Lavrov, predseda vlády SR R. Fico navštívil Rusko počas osláv 70. výročia ukončenia 2. svetovej vojny v Moskve a následne absolvoval pracovnú návštevu Ruska. SR podporovala jednotnú pozíciu EÚ v oblasti sankčného režimu voči Rusku, čo malo dopad na bilaterálnu obchodnú výmenu. V otázke sankcií bola SR pripravená reagovať v závislosti od pozitívneho angažovania sa Ruska v prospech vyriešenia konfliktu na Ukrajine vrátane plnej implementácie Minských dôhod. SR vníma Rusko ako dôležitého hospodárskeho partnera, snažila sa preto o rozvoj ekonomickej spolupráce hlavne v oblasti energetiky (stabilné dodávky energetických surovín, pri maximálnom využití prepravného potenciálu SR), ale aj cestovného ruchu (v decembri bolo podpísané memorandum o spolupráci v tejto oblasti). Obnovená bola činnosť Medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu. V tejto oblasti zostali otvorené otázky týkajúce sa zbrojárskej spolupráce (licencie, vrtuľníky) a ďalších projektov (cyklotrón, širokorozchodná trať).

4.4.6 Stredná Ázia

Menovanie veľvyslanca Petra Buriana na post osobitného predstaviteľa EÚ pre **Strednú Áziu** potvrdilo expertízu SR týkajúcu sa postsovietskeho priestoru a jeho transformácie. Menovanie P. Buriana je potrebné vnímať v kontexte dlhodobého angažovania sa SR v regióne (pôsobenie slovenských diplomatov J. Kubiša v rámci EÚ a OSN a M. Jenču v rámci OSN).

4.5 Ázia a Tichomorie

SR zintenzívňovala spoluprácu s ázijskými krajinami. Dialóg so strategickými partnermi **Čínou, Japonskom, Kórejskou republikou, Indiou** a kľúčovými **krajinami juhovýchodnej Ázie** sa týkal hlavne **podpory hospodárskych a vedecko-technologických projektov**. V oblasti bezpečnosti SR podporila úsilie EÚ zmierňovať napätie v častiach Ázie. Pokračovala v **stabilizácii Afganistanu** (účasť na výcvikovej misii NATO Resolute Support od začiatku roka).

4.5.1 Čína

Výsledky rokovaní v priebehu návštev PPV a MiZV a EZ SR (februára), predsedu NR SR (máj), podpredsedu vlády a ministra financií SR (máj), podpredsedu vlády pre investície (november), ako aj ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (november) prispeli k skvalitneniu vzájomných vzťahov a rozšíreniu zmluvnej základne.

4.5.2 Japonsko

V záujme posilnenia obchodno-investičnej interakcie s **Japonskom** PPV a MiZVaEZ SR v rámci novembrovej návštevy Tokia uskutočnil rokovania so svojim rezortným partnerom a s predstaviteľmi vplyvných japonských investičných spoločností. V priebehu návštevy boli ukončené rokovania o dohode o pracovných dovolenkách.

4.5.3 Južná Kórea

Dynamický rozvoj vzťahov s **Južnou Kóreou** vyvrcholil marcovou návštevou predsedu NR SR v Soule a decembrovými rokovaniami predsedu vlády SR s kórejskou prezidentkou, ktoré identifikovali nové oblasti vzájomnej hospodársko-ekonomickej spolupráce s akcentom na prehľbovanie investičných aktivít v SR.

4.5.4 India

Dialógu s **Indiou** dominovalo posilnenie hospodársko-ekonomickej interakcie, ktoré sa premietlo do 8. zasadnutia Slovensko-indickej zmiešanej komisie pre ekonomickú a obchodnú spoluprácu vo februári v Dillí, návštevy ministra hospodárstva SR v Indii v novembri, ako aj podpisu memoranda o spolupráci v oblasti železníc.

4.5.5 Krajiny juhovýchodnej Ázie

V priebehu februárovej návštevy **Filipín** ministri zahraničných vecí podpísali medzivládny Spoločný akčný plán, cieľom ktorého je rozvoj spolupráce v politickej, hospodárskej, konzulárno-právnej a kultúrno-vzdelávacej oblasti, ako aj v regionálnych a medzinárodných formátoch.

Májová návšteva PPV a MiZVaEZ SR v **Malajzii** (podpis dohody o zamedzení dvojitého zdanenia), **Austrálii** (podpis memoranda o porozumení o programe pracovných dovoleniak) a na **Novom Zélande** boli zamerané na stretnutia s predstaviteľmi podnikateľskej sféry a krajanmi.

Intenzívne sa rozvíjala spolupráca s **Vietnamom**, ktorý v marci navštívila podpredsedníčka NR SR a minister spravodlivosti SR a v júni minister obrany SR. SR v máji privítala ministra kultúry Vietnamu a v decembri podpredsedu vlády pre ekonomiku. Boli podpísané dokumenty o spolupráci v oblasti výstavby a cestovného ruchu.

4.5.6 Využitie regionálnych formátov v Ázii

Na presadzovanie záujmov SR využila aj **multilaterálne platformy ASEAN a ASEM**. Dvanásť stretnutie ministrov zahraničných vecí ASEM sa konalo v Luxemburgu v novembri.

Úspešne napredovala spolupráca v rámci **formátu 16 krajín strednej a východnej Európy a Číny (16 + 1)**. Uskutočnil sa summit predsedov vlád formátu. Krajiny zoskupenia odsúhlasili Strednodobý program spolupráce na roky 2015 – 2020.

SR **posilňovala spoluprácu s Áziou aj v rámci V4**. V Luxemburgu sa na okraj zasadnutia ministrov zahraničných vecí EÚ a Ázie (ASEM) v novembri konali stretnutia ministrov zahraničných vecí V4 + Japonsko, ako aj V4 + Kórejská republika. Decembrový summit predsedov vlád krajín V4 s juhokórejskou prezidentkou v Prahe pozdvihol vzájomnú širokospektrálnu spoluprácu na kvalitatívne vyššiu úroveň a načrtol víziu pre synergické pôsobenie v nasledujúcom období.

4.6 Blízky a Stredný východ a subsaharská Afrika

4.6.1 Blízky a Stredný východ

SR aktívne pomáhala v snahách nájsť **riešenia konfliktov v regióne Blízkeho východu a severnej Afriky**. Boje v **Sýrii, Iraku, Líbyi a Jemene** predstavovali zdroje nestability a spôsobovali humanitárne krízy nielen v regióne, ale aj v širšom okolí (migračné a bezpečnostné dopady na EÚ).

S ohľadom na **fenomén migrácie** boli dôležitými prvkami slovenskej zahraničnej politiky zintenzívnenie hospodárskej spolupráce a výmena skúseností s krajinami Južného susedstva EÚ a ďalšími partnermi v regióne. Dynamika vývoja sa odrazila aj v **otvorení veľvyslanectva SR v Bejrúte**. SR podporovala kroky smerujúce k **obnoveniu izraelsko-palestínskych rokovaní**, posilňovaniu dôvery medzi stranami a ďalšími aktérmi v regióne.

Po dohode ohľadom jadrového programu sa SR snažila využiť **možnosti spolupráce s Iránom**. Dialóg pokračoval rozpracovávaním výsledkov predchádzajúcich stykových aktivít. **Konstruktívna atmosféra vzťahov s krajinami GCC** (najmä SAE, KSA a Kuvajt) pokračovala rozvojom ekonomickej spolupráce. Bilaterálne kontakty vyústili do návštev viacerých členov vlády SR v regióne a návštev významných predstaviteľov krajín GCC v SR.

V decembri 2015 bola podpísaná Zmluva medzi Slovenskou republikou a **Spojenými arabskými emirátmi** o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovému úniku v odbore daní z príjmu. Takisto bola podpísaná Dohoda medzi SR a Spojenými arabskými emirátmi o leteckých dopravných službách.

4.6.2 Subsaharská Afrika

Vo vzťahu k **subsaharskej Afrike** SR pokračovala v bilaterálnych aj multilaterálnych aktivitách a hospodárskej spolupráci, predovšetkým s krajinami prednostného záujmu, s významným postavením a s perspektívou udržateľného sociálneho a ekonomického vývoja a rastu a tiež sa podieľala na tvorbe a realizácii SZBP EÚ.

4.7 Latinská Amerika a Karibik

Vo vzťahu k regiónu Latinskej Ameriky a Karibiku sa SR zamerala na **identifikáciu možností rozšírenia spolupráce v oblasti ekonomiky**. Došlo k **nárastu stykových aktivít** s regionálnymi lídrami (Brazília, Mexiko), ako aj s najdynamickejšie sa rozvíjajúcimi ekonomikami regiónu (Kolumbia, Peru, Uruguaj, Kuba).

V októbri 2015 bola podpísaná Zmluva medzi Slovenskou republikou a Barbadosom o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovému úniku v odbore daní z príjmu.

4.7.1 Brazília a Kolumbia

V marci PPV a MiZV a EZ SR M. Lajčák uskutočnil návštevu **Brazílie a Kolumbie**. Rokoval s viceprezidentom Brazílie a rezortnými kolegami z oboch krajín. V kontexte návštevy **brazílska firma Embraco ohlásila navýšenie investície na Spiši**.

4.7.2 Kuba

Kubu v októbri navštívil predseda vlády SR v sprievode PPV a MiZV a EZ a PPV a MiF. S prezidentom a podpredsedom Rady ministrov Kuby rokoval o ekonomickej spolupráci a výmene transformačných skúseností. Došlo k uzatvoreniu revízie zmluvnej základne, podpisu dohody o urovaní kubánskeho dlhu a **Memoranda o porozumení k zmluve o výstavbe bloku tepelnej elektrárne v Marieli**. Minister hospodárstva SR navštívil Kubu na prelome októbra a novembra. V tomto kontexte bol otvorený slovenský stánok na prestížnom veľtrhu FIHAV v Havane.

4.7.3 Uruguaj a Peru

PPV a MiZV a EZ SR uskutočnil v októbri návštevu **Uruguaja a Peru**. V Montevideu rokoval s viceprezidentom, podpísal Memorandum o porozumení medzi rezortmi diplomacie a **otvoril Honorárny konzulát SR**. V Lime sa stretol s predsedom Rady ministrov a rezortnou kolegyňou, s ktorou podpísal Protokol o revízii zmluvnej základne. **SR požiadala o prijatie za pozorovateľa v Tichomorskej aliancii** (Mexiko, Kolumbia, Peru a Čile).

4.7.4 Využitie regionálnych formátov v Latinskej Amerike

V Bruseli sa v júni uskutočnil **Summit EÚ – CELAC** (Spoločenstvo krajín Latinskej Ameriky a Karibiku), ktorý potvrdil strategické partnerstvo. PPV a MiZV a EZ SR na okraj summitu rokoval s viceprezidentom Uruguaja, viceprezidentom Venezuely a ministrom zahraničných vecí Salvádoru.

PPV a MiZV a EZ SR sa v júli zúčastnil na konferencii Spoločenstva demokracií v San Salvadore. Na okraj podujatia absolvoval stretnutia s viceprezidentom **Salvádoru**, ministrom zahraničných vecí Salvádoru a ministrom zahraničných vecí Guatemaly.

Veľký potenciál rozvoja spolupráce s regiónom Latinskej Ameriky má formát V4+, v ktorom sa v októbri stretli politickí riaditelia MZV krajín V4 s Brazíliou.

5. Presadzovanie ekonomických záujmov

5.1 Stratégia vonkajších ekonomických vzťahov SR 2014 – 2020

Prioritou SR bolo naplnenie **Stratégie vonkajších ekonomických vzťahov SR 2014 – 2020** v oblasti výskumnej, inovačnej, obchodnej a investičnej spolupráce, ako aj jednotnej prezentácie SR. Dominovala preto téma inovácií, podpory znalostnej ekonomiky, výskumu a vývoja, duálneho vzdelávania, možností prieniku na zahraničné trhy.

5.2. Ekonomické výzvy roku 2015

Od druhej polovice roka sa pozornosť upriamovala na **celospoločenské výzvy** ako migračná kríza, výrazný pokles cien ropy, ekonomické sankcie voči Rusku, ekonomická kríza v Číne, medzinárodný emisný škandál automobilky VW, podpis memoranda o rozšírení kapacity plynovodu Nord Stream (projekte Nord Stream 2) a ekonomické rozdiely v rámci EÚ.

Nakoľko **väčšina týchto faktorov negatívne vplyvala na ekonomickú stabilitu eurozóny, Európska centrálna banka v marci rozšírila program nákupu aktív** (Expanded Asset Purchase Programme), ktorý je zameraný na plnenie mandátu ECB - udržiavať cenovú stabilitu - v snahe zakročiť proti riziku nadmerne dlhého obdobia nízkej inflácie.

5.3 Reakcia na výzvy a nástroje presadzovania ekonomických záujmov

V spolupráci s MH SR, SARIO, SOPK a ďalšími inštitúciami sa MZVaEZ SR podarilo zorganizovať **podnikateľské misie** sprevádzajúce prezidenta SR v Spojenom kráľovstve, Nemecku, Fínsku, Estónsku a **prezentácie s dôrazom na business-to-business** stretnutia, stretnutia zástupcov obchodných komôr, odborných, vedeckých a vzdelávacích inštitúcií. **Mimoriadne pozitívne boli hodnotené podnikateľské misie v Estónsku a Fínsku.** Počas prezidentskej návštevy Fínska bolo otvorené prvé Slovenské inovačné centrum.

SR pokračovala v **organizovaní ekonomických fór** (tretie podnikateľské fórum Východného partnerstva v Rige, Slovensko-talianske podnikateľské fórum v kontexte EXPO Miláno 2015, štvrté Viedenské energetické fórum, Ekonomické fórum v poľskej Krynici). Významné podnikateľsky orientované podujatia sa v spolupráci so SARIO podarilo uskutočniť v súvislosti **s návštevami zahraničných partnerov v SR.** Bohatú účasť zaznamenali fóra s tradičnými obchodnými partnermi SR – **Tureckom a Srbskom.** Nové možnosti spolupráce boli preskúmané v rámci fóra s **Gruzínskom.**

Ďalším úspešným projektom bol Slovensko-švédsky inovačný seminár, workshop CEI - JRC za účasti Holandska, Nemecka a Talianska, workshop CERN - Slovakia Industry and Knowledge Transfer Event za účasti Švajčiarska, semináre o *Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohode medzi EÚ a Kanadou.* Významným úspechom ekonomickej diplomacie bolo **otvorenie základne leteckej spoločnosti Ryanair** v Bratislave.

V rámci bilaterálneho dialógu sa uskutočnili **konzultácie v oblasti ekonomickej diplomacie so Španielskom, Talianskom, ČR a Rakúskom**. Ich cieľom bola výmena skúseností a koordinácia v oblasti spoločných záujmov. Na podporu vzdelávania v SR sa v marci uskutočnila študijná cesta projektového tímu pre duálne vzdelávanie (ZAP) do Fínska. Prínosné boli aj konzultačné stretnutia na tému **Osobitosti obchodovania s vybranou krajinou** organizované v spolupráci so SARIO.

MZVaEZ SR pokračovalo v hľadaní **odbytových možností pre slovenské firmy na mimoeurópskych trhoch**. Táto úloha bola zohľadnená aj pri organizovaní zahraničných ciest ústavných činiteľov, v rámci ktorých bol prezentovaný potenciál malých a stredných podnikov. Príkladom sú cesty PPV a MiZV a EZ SR v sprievode podnikateľov do **Filipín, Malajzie, Austrálie a na Nový Zéland**.

Uskutočnili sa podujatia zamerané na **produktovú diverzifikáciu a podporu možností spolupráce**. Vo formáte V4+**Japonsko** sa konali semináre na podporu malého a stredného podnikania, spolupráce v oblasti vedy, výskumu a inovácií. Podpore vývozu výrobkov obranného priemyslu bol venovaný seminár organizovaný na pôde MZVaEZ SR. V rámci rozvoja bilaterálnych vzťahov SR so **Saudskou Arábiou** sa uskutočnila prezentácia investičných možností v oblasti inovácií, kúpeľníctva a cestovného ruchu.

S cieľom viac sa zapájať do rôznych formátov **regionálnej spolupráce** a podporiť diverzifikáciu slovenského exportu bola využitá cesta PPV a MiZV a EZ SR do Uruguaja a Peru. V jej rámci SR požiadala o **status pozorovateľa v Tichomorskej aliancii**, ktorá je mladým hospodársky zameraným zoskupením Kolumbie, Čile, Mexika a Peru.

Osvedčeným mechanizmom podpory obchodných a investičných projektov sa stali **zmiešané medzivládne a medzirezortné komisie pre hospodársku spoluprácu**. MH SR v súčinnosti s MZVaEZ SR uskutočnilo úspešné zasadnutia komisií s Ruskom, Bieloruskom, Čínou, Spojenými arabskými emirátmi, Indiou a Srbskom. S cieľom posilniť spoluprácu SR s Palestínou sa uskutočnilo prvé zasadnutie Slovensko-palestínskeho ministerského výboru v Bratislave. Dvadsaťte zasadenie Slovensko-bavorskej komisie v apríli potvrdilo pokrok SR smerom k rovnocennej **partnerskej spolupráci**.

Ďalším cieľom bola účasť na aktivitách EÚ, OSN, OECD súvisiacich s **globálnymi politikami s dôrazom na klimatické zmeny, vodné hospodárstvo, migráciu, vedomostnú ekonomiku, inovácie, potravinovú, energetickú a kybernetickú bezpečnosť**.

Koncom júna sa opätovne uskutočnilo **stretnutie 58 obchodno-ekonomických diplomatických zástupcov SR v zahraničí**. Dvojdňová porada potvrdila potrebu skvalitniť informačnú a prezentačnú prípravu podnikateľov pred podnikateľskými misiami. Počas porady sa diplomati stretli s vyše 80 podnikateľmi.

MZVaEZ SR spustilo **mechanizmus podpory ekonomickej diplomacie**, ktorý veľvyslanectvám umožňuje realizovať aktivity v oblasti ekonomickej diplomacie.

5.4 Energetická bezpečnosť

MZVaEZ SR počas slovenského predsedníctva V4 aktívne prispelo k **schváleniu rámca pre odolnú európsku energetickú úniu** založenú na princípoch bezpečnosti dodávok, spoločného trhu, výskumu a vývoja, efektívnosti a dekarbonizácii pri rešpektovaní technologickej neutrality a voľby vlastného energetického mixu.

Po úspešnej realizácii slovensko-maďarského plynovodu SR podporila vytvorenie jednotného trhu s energiami a posilnenie severo-južného koridoru pri využití existujúcej infraštruktúry projektom **plynovodu Eastring** a slovensko-poľským plynovodom zaradeným medzi **projekty spoločného európskeho záujmu**.

MZVaEZ SR podporovalo **modernizáciu ukrajinského plynového koridoru**. Podporu Ukrajiny potvrdila SR **navýšením kapacity reverzného plynovodu na Ukrajinu**, ktorý zvýšil energetickú bezpečnosť Ukrajiny a ušetril jej značné finančné prostriedky SR vyvíjala maximálne diplomatické úsilie s cieľom zachovať tranzit plynu cez územie Ukrajiny. Projekt **Nord Stream 2** je podľa SR v rozpore s jednotnou pozíciou EÚ politickej podpory a solidarity voči Ukrajine. Podľa SR nové infraštruktúrne projekty by mali byť v súlade s EÚ legislatívou. Naďalej zostáva pre SR absolútnou prioritou využívanie existujúcich kapacít sietí a podpora koridoru cez Ukrajinu.

5.5 Podpora vedomostnej ekonomiky, inovácií, angažovanosť v globálnych politikách

MZVaEZ SR sa podieľalo na **implementácii Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR a Stratégiu vonkajších ekonomických vzťahov 2014 - 2020** v oblasti budovania znalostnej ekonomiky, inovácií a rozvoja technológií.

Pokračovalo v organizovaní **inovačných fór** (Spojené štáty, Spojené kráľovstvo, Írsko, Nemecká spolková republika, severské a pobaltské štáty, Turecko a ďalšie) za účasti najvyšších ústavných činiteľov SR s cieľom propagácie výsledkov slovenskej vedy a výskumu, ich napojenia na zahraničné centrá a efektívneho startupového ekosystému (We4Startups, prvý Slovenský inovačný úrad vo Fínsku, rokovania B2B).

SR aktívne pôsobila **vo formáte V4 a V4+ v oblasti podpory vedy, výskumu, inovácií** (We4Startups, Memorandum o porozumení V4 pre regionálnu spoluprácu v oblasti inovácií a startupov). Podobne sa angažovala **vo formáte Čína + 16** (druhé sympóziu o inováciách, technologickej spolupráci a transfere technológií v Bratislave, podpísanie Deklarácie o spolupráci v oblasti podpory transferu technológií medzi Čínou a krajinami SVE, vytvorenie Virtuálneho centra transferu technológií 16 + 1 partnerstva v Bratislave).

MZVaEZ SR sa zapojilo do spolupráce v **Rámcovom programe EÚ pre vedu a výskum Horizont 2020**, podporovalo projekty prepojené na priority SR a EÚ vo výskume, vývoji a inováciách. Toto úsilie vyústilo do projektov SAV s Fínskom a Tureckom.

MZVaEZ SR participovalo na **tvorbe globálnych politík (EÚ, OSN)** v oblasti informačnej spoločnosti (WSIS+), vodnej, surovinovej, potravinovej, kybernetickej bezpečnosti a presadzovalo záujmy SR v oblasti bezpečnostnej prevencie v týchto oblastiach.

V oblasti **spoločnej obchodnej politiky EÚ** SR presadzovala lepší prístup na trhy najväčších a najrýchlejšie rastúcich ekonomík sveta prostredníctvom dohôd o voľnom obchode, predovšetkým prostredníctvom **Dohody o transatlantickom partnerstve v oblasti obchodu a investícií (TTIP)**. SR participovala na tvorbe pozícií EÚ na rokovania s USA presadzujúc národné záujmy. O prínose TTIP pre SR informovala verejnosť. Podieľala sa na rokovaní o dohodách o voľnom obchode s Japonskom a krajinami MERCOSUR a ASEAN. Cieľom bolo prostredníctvom týchto dohôd zvýšiť exportnú výkonnosť SR v tradičných (automobily, spotrebná elektronika, hutníctvo), ako aj v iných odvetviach (energetika, služby, doprava).

5.6 Medzinárodné ekonomické a finančné organizácie a inštitúcie

SR sa zameriavala na prekonávanie dopadov globálnej krízy a na podporu vytvárania optimálnych podmienok pre slovenskú ekonomiku. Cieľom SR bolo **využiť tieto organizácie v prospech slovenských ekonomických a podnikateľských záujmov**.

5.6.1 Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

V **Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)** SR presadzovala svoje priority hlavne v oblasti sektorových politík. V júni iniciovala **Deň Ukrajiny v OECD** za účasti PPV a MiZVaEZ SR M. Lajčáka. Cieľom akcie bolo upriamiť pozornosť členov OECD na potrebu synergie medzinárodných aktérov v **podpore reformného úsilia Ukrajiny**. Generálny tajomník OECD A. Gurría sa v júni zúčastnil na konferencii GLOBSEC 2015. Jeho zástupkyňa M. Kiviniemi v novembri vystúpila na konferencii Tatra Summit 2015 v paneli o migrácii.

SR v spolupráci s OECD pokračovala na príprave **materiálu Efektívna verejná správa v SR**, ktorého výstupom sú odporúčania OECD pre reformu verejnej správy. Z dôvodu vysokej nezamestnanosti mladých v SR a ich nedostatočných praktických skúseností na trhu práce, OECD v spolupráci so SR vypracovala štúdiu **Prehľad odborného vzdelávania v SR**.

K zviditeľneniu SR v energetických agentúrach OECD (IEA a NEA) prispelo **zvolenie predsedníčky Úradu jadrového dozoru SR M. Žiakovej za predsedníčku Riadiaceho výboru NEA/OECD**. SR je prvou krajinou V4, ktorá je zastúpená v Byre NEA. Zástupca IEA v rámci deviateho ročníka medzinárodnej konferencie o energetike CEEC 2015 v Bratislave v novembri prezentoval publikáciu IEA **Svetový energetický výhľad 2015**.

5.6.2 Stredo európska iniciatíva

Ministri zahraničných vecí krajín **Stredo európskej iniciatívy (SEI)** v Macedónsku v júni prijali komuniké podporujúce aspirantov na členstvo v EÚ, užšiu a efektívnejšiu spoluprácu regionálnych medzinárodných organizácií. Štátny tajomník MZVaEZ SR I. Slobodník konštatoval, že integrácia krajín Západného Balkánu prispeje k stabilite Európy.

5.6.3 Svetová obchodná organizácia

SR presadzovala svoje záujmy vo **Svetovej obchodnej organizácii (WTO)** v rámci spoločnej obchodnej politiky EÚ a podieľala sa na činnosti jednotlivých orgánov WTO, ktoré podporujú hladko prebiehajúci, slobodný a transparentný medzinárodný obchod.

Zapojila sa do vytvárania multilaterálneho obchodného systému v rámci Rozvojovej agendy z Doha kladúc dôraz plurilaterálne obchodné dohody, najmä revidovanú dohodu o informačných technológiách, novú dohodu o obchode so službami a novú dohodu o environmentálnych tovaroch.

SR sa zároveň podieľala na príprave pozícií EÚ k záverom 10. ministerskej konferencie WTO v Nairobi v decembri 2015. Na tejto konferencii bolo prijaté dôležité rozhodnutie týkajúce sa eliminácie vývozných subvencií a ďalších opatrení s rovnakým účinkom v oblasti poľnohospodárstva, ktoré privítajú európski, a teda aj slovenskí producenti a vývozcovia. Na konferencii bola taktiež uzavretá plurilaterálna dohoda o ďalšej liberalizácii obchodu s informačnými technológiami, ktorá pokryje okolo 10 % svetového obchodu.

5.6.4 Svetová banka

V rámci členstva v skupine **Svetovej banky (SB)** sa SR sústredila na budovanie partnerstiev a pozície s inštitútom Svetovej banky „Leadership, Learning, Inovation (LLI)“ a s Medzinárodnou finančnou korporáciou. V súvislosti s nástupom slovenského poradcu v januári sa SR usilovala nadviazať na úspešný príklad z Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBOR). Venovala pozornosť hodnoteniu v rámci publikácie Doing Business 2016, ktorú vydáva SB. Vďaka spolupráci so súkromným sektorom sa podarilo zlepšiť investičné prostredie v SR a jeho propagáciu. SR sa v hodnotení krajín umiestnila na 29. mieste. SB konštatovala zlepšenia v kategórii štartovanie podnikania a platenie daní.

5.6.5 Európska banka pre obnovu a rozvoj

V SR sa v októbri uskutočnilo stretnutie **Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBOR)**. Rokovalo sa o činnosti a strategickom smerovaní banky. Prioritou SR bolo nastavenie priorít činnosti banky pre Stratéziu EBOR pre SR na roky 2016 – 2019. V júni sa (po siedmich rokoch) uskutočnila návšteva členov Rady riaditeľov EBOR a workshop pre slovenských podnikateľov zameraný na zlepšenie ich účasti na projektoch banky.

5.6.6 Európska investičná banka

V súvislosti s účasťou na zvýšení základného imania v **Európskej investičnej banke (EIB)** sa SR usiluje o nárast úverového portfólia EIB v SR napr. v oblasti financovania malých a stredných podnikov a regionálneho rozvoja. V Nitre v marci sa pre VÚC a mestá uskutočnila konferencia EIB Financovanie regionálnych a mestských investícií na Slovensku. V septembri sa v Bratislave konal seminár organizovaný EK a EIB. Za účelom zefektívnenia spolupráce so SR **skupina EIB v novembri otvorila svoju kanceláriu v Bratislave.**

5.6.7 Rozvojová banka Rady Európy

V **Rozvojovej banke Rady Európy (RB RE)** sa SR orientovala na rozšírenie aktivít banky v SR formou nových finančných operácií pre VÚC a SR charakterizovaných spolufinancovaním prioritných projektov v rámci Partnerskej dohody SR na programové obdobie 2014 – 2020.

5.6.8 Medzinárodná investičná banka

SR sa zamerala na rozšírenie pôsobnosti **Medzinárodnej investičnej banky (MIB)** na Slovensku formou zriadenia jej regionálnej kancelárie v Bratislave v apríli. V jej pôsobnosti je okrem SR aj ČR, Maďarsko, Rumunsko a Bulharsko. Ide o jedinú kanceláriu MIB mimo jej sídla v Rusku.

6. Bezpečnosť a obrana

6.1 Severoatlantická aliancia

Členstvo SR v Severoatlantickej aliancii (NATO) bolo hlavným faktorom zaručenia bezpečnosti SR. Pozornosť Aliancie sa sústreďovala na **implementáciu rozhodnutí summitu NATO vo Walese zo septembra 2014** a následných krokov zameraných najmä na **posilnenie jej východného a južného krídla** v rámci Akčného plánu pripravenosti. Zároveň sa pozornosť zameriavala na **adaptáciu Aliancie na pretrvávajúce bezpečnostné výzvy** hlavne na východe a juhu Európy. **Prezident SR A. Kiska sa v tomto kontexte v novembri v Bukurešti zúčastnil na summite krajín východného krídla Severoatlantickej aliancie.**

V rámci plnenia záväzkov zo samitu vo Walese **SR v uplynulom roku zvýšila svoj obranný rozpočet o 0,1 % HDP** s cieľom dosiahnuť do roku 2020 úroveň 1,6 % HDP. Zároveň bolo **20% prostriedkov z obranného rozpočtu využitých na modernizáciu vojenskej techniky.** V rámci Akčného plánu pripravenosti **SR prispievala do síl veľmi rýchleho nasadenia NATO (VJTF)** a podporila vytvorenie styčných tímov NATO na východnej hranici Aliancie (NFIU). Počas októbrovej schôdze ministrov obrany NATO **bolo schválené vytvorenie NFIU v SR a Maďarsku.**

Spolu so spojencami SR iniciovala, aby sa Aliancia v rámci partnerskej politiky viac sústredila na **podporu stability a posilňovanie odolnosti partnerov v jej susedstve**, predovšetkým na východe. Súčasťou tohto úsilia by malo byť aj **skvalitnenie spolupráce a koordinácia medzi NATO a EÚ.** V rámci pomoci Ukrajine realizovala SR v roku 2015 **päť výcvikových kurzov pre ukrajinských špecialistov na odminovanie.**

V súlade s podporou politiky otvorených dverí NATO ako úspešného nástroja rozširovania priestoru bezpečnosti a stability v Európe bola SR jednou z najaktívnejších členských krajín zasadzujúcich sa o **pozvanie Čiernej Hory do Aliancie**, ktoré Čierna Hora získala na decembrovom zasadnutí ministrov zahraničných vecí. SR podporovala **individuálny prístup Aliancie k trom ďalším aspirantom na členstvo – Bosne a Hercegovine, Gruzínsku a Macedónsku** – v závislosti od ich pokroku v plnení prístupových kritérií. V prípade Gruzínska, ktoré je spomedzi nich najlepšie pripravené, a aj veľmi aktívnym prispievateľom do operácií Aliancie, SR podporovala (a naďalej bude podporovať) zodpovedajúce ocenenie všestranného úsilia krajiny.

Pri angažovaní NATO na západnom Balkáne presadzovala SR, **aby aliančné sily v Kosove (KFOR) naďalej plnili úlohy v zmysle mandátu daného rezolúciou BR OSN** ako garant bezpečnosti a slobodného pohybu pre všetkých obyvateľov v Kosove, a aby prípadná zmena rozsahu ich nasadenia bola rovnako založená na mandáte BR OSN. **Veľvyslanectvo SR v Belehrade v roku 2015 vstúpilo už do druhého dvojročného mandátu vo funkcii kontaktného veľvyslanectva NATO v Srbsku**, v rámci ktorého realizovalo rad aktivít zameraných na zvýšenie informovanosti srbskej verejnosti o NATO. Príslušníci Ozbrojených síl SR sa podieľali na činnosti veliteľstva NATO v Bosne a Hercegovine.

Po ukončení najväčšej a najdlhšej operácie NATO – ISAF v **Afganistane** (koniec 2014) **SR pokračovala v podpore tejto krajiny účasťou v poradenskej nebojovej misii pod vedením NATO Rozhodná podpora** (*Resolute Support Mission*) formou výcviku a vzdelávania afganských bezpečnostných síl. Na podporu ich ďalšieho budovania SR v súlade so svojimi záväzkami prispela aj finančne (500 tis. USD). SR je v súvislosti s predĺžovaním misie pripravená predĺžiť pôsobenie svojich vojakov v Afganistane. Zároveň sa zúčastňovala na plánovaní budúcej civilno-vojenskej poradenskej prítomnosti NATO v Afganistane, ktorá výhľadovo nahradí aktuálnu misiu Rozhodná podpora.

Slovenská diplomacia aktívne **využívala možnosti v rámci NATO aj v ekonomickej oblasti**, osobitne v komunikácii so špecializovanými agentúrami Aliancie.

V oblasti kybernetickej bezpečnosti sa SR aktívne zúčastnila na medzinárodných kybernetických cvičeniach (napr. Locked Shields 2015, Cyber Coalition 2015) a aktivitách Stredoeurópskej platformy kybernetickej bezpečnosti.

6.2 Spoločná bezpečnostná a obranná politika EÚ

Rada pre zahraničné veci v máji zhodnotila pokrok v oblasti Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ (SBOP) a prijala usmernenia jej napredovania v jednotlivých čiastkových oblastiach. Následne júnová Európska rada podporila posilnenie a zefektívnenie SBOP a poverila vysokú predstaviteľku F. Mogherini vypracovať **globálnu stratégiu EÚ pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku**.

Významným úspechom **slovenského predsedníctva V4** bolo prijatie **Bratislavskej deklarácie premiérov krajín V4**, ktorá potvrdila odhodlanie posilniť schopnosť EÚ čeliť rýchlo sa vyvíjajúcim bezpečnostným výzvam, ako napr. hybridným hrozbám.

V roku 2015 sa úspešne certifikovala **Bojová skupina EÚ krajín V4**, ktorá bude **v bojovej pohotovosti v prvom polroku 2016**.

V reakcii na stupňujúcu sa migračnú krízu v Stredomorí SR podporila spustenie námornej vojenskej operácie **EUNAVFOR MED** (neskôr **Sophia**), s cieľom prerušiť prevádzачské cesty do Európy.

V rámci **prípravy obsahových priorít SK PRES** bol vypracovaný program predsedníckeho Tria aj v oblasti SBOP, ktorý Rada pre všeobecné záležitosti schválila v decembri.

SR pokračovala v aktívnom zapojení vrátane personálu do **civilných misií a vojenských operácií EÚ**, konkrétne do operácií EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine, EUMM v Gruzínsku, EULEX Kosovo, EUPOL Afganistan, EUBAM Ukrajina a Moldavsko.

SR podporovala **rozvoj partnerstiev EÚ** s dôrazom na spoluprácu a komplementaritu s NATO a OSN, ako aj spoluprácu s krajinami západného Balkánu, Východného partnerstva a Južného susedstva.

V záujme ďalšieho posilňovania SBOP sa SR zasadzovala za systematické **budovanie obranných civilných aj vojenských spôsobilostí** členských štátov, zlepšenie spôsobilostí rýchlej reakcie a posilňovanie európskeho obranného trhu, priemyslu, výskumu a vývoja.

6.3 Reforma bezpečnostného sektora (SSR)

SR presadzovala tému SSR v medzinárodných organizáciách a podporovala ich synergiu v tejto oblasti.

SR v spolupráci s JAR vo februári v **OSN v New Yorku** usporiadala zasadnutie na vysokej úrovni Skupiny priateľov OSN pre SSR. Výsledkom boli odporúčania pre zintenzívnenie prístupu OSN k SSR, vrátane rozvojových aspektov. Pod vedením SR sa téme v rámci agendy Cieľ trvalo udržateľného rozvoja č. 16 rozvojovej agendy OSN 2030 v októbri venovalo aj ministerské zasadanie skupiny, ktoré podporilo stanovenie indikátorov prínosu SSR pre rozvoj. Súbor indikátorov plnenia rozvojových cieľov prijme Štatistická komisia OSN v marci 2016.

Na pôde OBSE slovenské predsedníctvo Skupiny priateľov SSR intenzívne spolupracovalo so srbským predsedníctvom organizácie formou zvyšovania povedomia o agende SSR a vypracovaním vnútorných smerníc OBSE k SSR. **Aj na podnet SR sa v apríli v Belehrade uskutočnila konferencia predsedníctva OBSE k SSR** s cieľom podporiť spoluprácu OBSE, jej štruktúr a inštitúcií, ako aj medzivládnych organizácií v oblasti SSR.

V Bruseli SR a Holandsko iniciovali rozpracovanie efektívnejšieho prístupu EÚ k SSR, čo vyústilo do rozhodnutia Rady ministrov zahraničných vecí krajín EÚ z mája vypracovať nový rámec komplexného prístupu EÚ k SSR. SR zorganizovala niekoľko expertných podujatí na podporu diskusie o SSR. Ich organizovanie bude pokračovať v roku 2016 s cieľom prispieť k predloženiu jednotného rámca pre SSR.

Bilaterálne SR presadzovala SSR formou odovzdávania reformných skúseností. V tomto kontexte podporovala aj projekty mimovládneho sektora. V krajinách západného Balkánu (Srbsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora), Východného partnerstva (Ukrajina, Moldavsko) a v Afganistane SR pomáhala pri SSR aj prakticky, prostredníctvom výcviku, poradenstva, ako aj dobrovoľnými príspevkami do zverených fondov a podporou iných iniciatív.

6.4. Oblasť odzbrojenia

SR presadzovala prijatie záverečného dokumentu Hodnotiacej konferencie Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (HK NPT), ktorý by posilnil globálny režim nešírenia, ako i postavenie samotnej NPT, piliera globálnej bezpečnosti. Vzhľadom na zvyšujúce sa napätie v medzinárodných vzťahoch a zhoršujúcu sa bezpečnostnú situáciu, konferencia skončila bez substantívneho záveru. Táto situácia zvyšuje mieru konfrontácie na fórach zameraných na kontrolu zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia, a tým má zásadný vplyv na bezpečnostnú agendu.

SR úspešne zavŕšila svoje jednoročné predsedníctvo Rady guvernérov MAAE. Tento post potvrdil jej renomé skúseného a spoľahlivého partnera pri mierovom využívaní jadrovej energie na mierové účely. V rámci predsedníctva SR rada schválila mandát pre GR MAAE na

verifikáciu iránskeho jadrového programu v súlade s dohodou dosiahnutou medzi E3+3 a Iránom a schválenou BR OSN v júli 2015. Podarilo sa tiež úspešne vyriešiť prijatie rozpočtu agentúry na roky 2016-2017, či zavŕšiť vytváranie banky nízkoobohateného uránu.

SR podpísala s Prípravnou **komisiou Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok dohodu o spolupráci pri výcviku a výkone činností komisie týkajúcich sa inšpekcii**. Zmluva prispeje k efektívnejšiemu budovaniu kapacít kontrolného mechanizmu organizácie.

SR bola zvolená za člena Výkonnej rady Organizácie pre zákaz chemických zbraní na roky 2016 – 2018. Bude sa podieľať na fungovaní organizácie a tvorbe jej ďalšieho zamerania.

V súlade s pozíciou SR zdôrazňujúcou dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva **splnila SR úlohy stanovené Akčným plánom prístupu k Dohovoru OSN o kazetovej munícii (CCM)**. Súvisiaci ratifikačný proces ukončila v prvej polovici roka. V septembri na 1. hodnotiacej konferencii CCM v Dubrovniku **oznámila prístupenie k dohovoru**.

Po nadobudnutí platnosti **Zmluvy o obchodovaní so zbraňami (ATT)** v decembri 2014 sa SR zúčastňovala príprav a rokovania prvej konferencie zmluvných strán zmluvy v Mexiku, kde sa rozhodlo o vytvorení sekretariátu v Ženeve a diskutovalo sa o ďalšej implementácii ATT.

6.5 Boj proti terorizmu

V súlade s touto prioritou **sa SR zapojila do Globálnej koalície proti Daiš** vedenej USA **a do činnosti jej pracovnej skupiny zameranej proti financovaniu Daiš**. Finančne **prispela do fondu UNDP na stabilizáciu oslobodených území Iraku** a humanitárnou pomocou pre sýrskych a irackých utečencov.

Na fórach OBSE, OSN, EÚ presadzovala SR **výmenu informácií a skúseností týkajúcich sa medzinárodnopolitických a právnych aspektov boja proti terorizmu**. Podporila zintenzívnenie tohto boja a implementáciu súvisiacich rezolúcií BR OSN.

S USA pokračovala SR v plnení akčného plánu boja proti pašovaniu jadrového a rádioaktívneho materiálu s cieľom zabrániť jeho zneužitiu na terorizmus. Po dvoch rokoch sa konalo bilaterálne hodnotenie jeho implementácie. SR organizovala aktivity smerujúce k príprave protokolu na mobilizáciu zdrojov a národného plánu reakcie v uvedenej oblasti.

V oblasti manažmentu krízových situácií vzniknutých následkom zneužitia chemickej, biologickej, rádiologickej alebo jadrovej látky SR pokračovala v expertnej spolupráci s USA.

7. Efektívny multilateralizmus a reakcie na globálne výzvy

7.1 Organizácia Spojených národov

SR sa zasadzovala za **dodržiavanie princípov Charty OSN** a podporovala **posilnenie postavenia OSN** s cieľom efektívne reagovať na globálne hrozby.

Jednou z priorít SR bola prevencia konfliktov a mediácia. SR sa zapájala do diskusií zameraných na situáciu v Sýrii, Iraku, Líbyi, na Ukrajine, napätie medzi Sudánom a Južným Sudánom, Kongom a Demokratickou republikou Kongo a dianie na Blízkom východe.

SR tiež venovala náležitú **pozornosť riešeniu primárnych príčin konfliktov a následnej migrácie.** V tomto kontexte predseda vlády SR R. Fico oznámil generálnemu tajomníkovi OSN Pan Ki-munovi počas jeho oficiálnej návštevy SR v októbri **poskytnutie dobrovoľných finančných prostriedkov do fondov OSN** na podporu aktivít v oblasti preventívnej diplomacie, mediácie a dobrých služieb generálneho tajomníka OSN, ako aj reformy bezpečnostného sektora, ktoré sú prioritnými témami slovenskej zahraničnej politiky.

Vrcholná návšteva PPV a MiZV a EZ SR M. Lajčáka v New Yorku na prelome septembra a októbra a následná **návšteva GT OSN Pan Ki-muna v SR** v októbri potvrdili postavenie SR ako aktívneho a zodpovedného člena OSN. Princípy a ciele organizácie, rešpektovanie medzinárodných pravidiel a efektívny multilateralizmus sú základom zahraničnej politiky SR.

SR sa venovala **otázke efektívneho manažmentu OSN a jej finančných zdrojov**, ako aj podpore reformy OSN a jej orgánov. SR aktívne prispela do procesu medzivládnych rokovaní o reforme BR OSN, vyhodnotenia mierových operácií OSN, posilnenia systému OSN v oblasti udržiavania a budovania mieru, ako aj revízie agendy postavenia žien v konflikte a ich podielom na jeho riešení (rezolúcia BR OSN č. 1325/2000).

SR ako člen Výkonného výboru Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) pokračovala v zintenzívňovaní spolupráce s výborom a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu (IOM) v kontexte migračnej krízy v Európe. V októbri vláda SR schválila **6. dohodu medzi SR, UNHCR a IOM** o humanitárnom transfere utečencov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, cez SR platnú do konca roku 2017. SR tak už od roku 2009 poskytuje kapacity pre stovky najmä zraniteľných utečencov (matky s deťmi) z konfliktných zón, ktorí potrebujú okamžitú evakuáciu.

SR pomohla Rakúsku znižovať nápor na jeho azylové zariadenia formou poskytnutia svojich ubytovacích kapacít pre max. 500 žiadateľov o azyl. Títo žiadatelia sú počas procesu posudzovania ich azylových žiadostí ubytovaní v zariadení v Gabčíkove. Túto pomoc, realizovanú aj v koordinácii s UNHCR a IOM, **osobne ocenil GT OSN počas októbrovej návštevy SR.**

SR monitorovala vývoj v humanitárnej oblasti a jeho vplyv na medzinárodné humanitárne právo. Kľúčovou v tomto kontexte bola **zintenzívňujúca sa spolupráca SR s Medzinárodným výborom Červeného kríža (ICRC)** v poskytovaní humanitárnej pomoci, výmeny informácií a konzultácií o posilňovaní medzinárodného humanitárneho práva v nadväznosti na decembrovú Medzinárodnú konferenciu Červeného kríža a polmesiaca.

MZVaEZ SR pokračovalo v presadzovaní kandidatúr SR do medzinárodných organizácií. V prípade **kandidatúry do Rady OSN pre ľudské práva na roky 2018 – 2020** (voľby v novembri 2017) sa podarilo uzatvoriť ďalšie dohody o recipročnej podpore kandidatúr.

SR bola v septembri **prvý raz zvolená do Výkonnej rady Svetovej turistickej organizácie OSN (UNWTO)** na obdobie rokov 2015 – 2019. Ide o bezprecedentnú príležitosť zviditeľniť SR v oblasti cestovného ruchu a efektívne prispieť k jeho ďalšiemu rozvoju.

SR aktívne pôsobila v Medzinárodnej organizácii pre ochranu duševného vlastníctva (WIPO). Prioritou bolo hľadanie systémových riešení narastajúceho počtu požiadaviek na medzinárodný patentový systém, presadzovanie ochrany autorských práv, angažovanie sa v oblasti verejného zdravia, klimatických zmien, rozvoja a vzdelávania. Keďže skvalitňovanie inovačného prostredia priamo súvisí s kvalitou a vymáhateľnosťou patentovej ochrany, SR ďalej spolupracovala s WIPO pri potieraní aktivít subjektov narušujúcich právne istoty a hospodársku súťaž v SR. Členovia WIPO odsúhlasili vytvorenie Patentového inštitútu V4 v Budapešti, ktoré bolo prioritou slovenského predsedníctva V4.

7.2 OBSE

SR sa zasadzovala za **plnenie záväzkov OBSE v politicko-vojenskej, ekonomicko-environmentálnej a ľudsko-právnej dimenzii.** Toto úsilie bolo znásobené v súvislosti so **40. výročím prijatia Helsinského záverečného aktu.**

SR v druhej dimenzii OBSE pokračovala v **presadzovaní témy energetickej bezpečnosti,** najmä v oblasti ochrany kritickej energetickej infraštruktúry/sietí pred prerušením dodávok v dôsledku zlyhania ľudského faktora alebo prírodného nešťastia. SR tiež presadzovala myšlienku zriadenia výcvikového centra v SR na ochranu kritickej energetickej infraštruktúry aj vrátane ochrany pred kybernetickými a teroristickými útokmi. Ďalej **presadzovala tému reformy OBSE** aj formou predsedania Skupine priateľov SSR a spoluprácou na tvorbe vnútorných smerníc OBSE. Prioritou SR zostalo zachovanie autonómie inštitúcií OBSE, hlavne Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR).

SR pokračovala v **podpore úsilia OBSE znižovať napätie na Ukrajine** aj prostredníctvom pôsobenia **Osobitnej monitorovacej misie.**

V rámci podpory pôsobenia občanov SR v medzinárodných organizáciách SR administratívne spracovala **desiatky kandidatúr občanov SR do terénnych misií a inštitúcií OBSE.**

7.3 Rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc

SR pokračovala v uplatňovaní teritoriálnych a sektorálnych priorit definovaných v **Strednodobej stratégii rozvojovej spolupráce SR na roky 2014-2018** a aktívne využívala nástroje rozvojovej spolupráce (dotačná schéma, mikrogranty, CETIR, nástroj spolupráce SR a UNDP atď). Podobne ako v minulom roku bola naša pozornosť venovaná najmä programovým krajinám Afganistan, Keňa a Moldavsko a naša pomoc prioritne smerovala do oblasti vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, poľnohospodárstva, na dobrú správu vecí verejných alebo vodného hospodárstva.

MZVaEZ SR v roku 2015 disponovalo sumou 6,7 mil. € určenou na bilaterálnu rozvojovú spoluprácu. Na projekty v Afganistane bolo poskytnutých 199 960 €, v Moldavsku 435 452 € a v Keni 1 429 311 €. Z prostriedkov SlovakAid na Južný Sudán (krajinu s mimoriadnymi humanitárnymi potrebami) bolo poskytnutých 199 473 €. Na projekty v krajinách Východného partnerstva bolo v tomto roku poskytnutých 750 659 € (z tohto na projekty na Ukrajine 389 414) a v krajinách západného Balkánu 89 909 €. Z príspevku MF SR na spoločný projekt s MZVaEZ SR a UNDP bolo v roku 2015 poskytnutých na budovanie kapacít v oblasti riadenia verejných financií Moldavska 118 901 USD a Čiernej Hory 103 013 USD. Celkovo však na bilaterálnu rozvojovú spoluprácu všetkých rezortov vlády SR v roku 2015 bolo určených **15 833 508 €**.

V priebehu roka 2015 nadobudla mimoriadny význam humanitárna pomoc poskytovaná krajinám a ich obyvateľom, ktorí boli postihnutí živelnými pohromami, stali sa obeťami vojnových konfliktov a pod. Dominovala **humanitárna kríza v súvislosti s pokračujúcim vojnovým konfliktom v Sýrii a z nej rezultujúca utečenecká kríza**, ktorá zasiahla celú Európu. Na rôzne aktivity v rámci priamej finančnej humanitárnej pomoci bolo z rozpočtových prostriedkov MZVaEZ SR použitých viac ako 1 164 tis. €. MV SR v rámci poskytovania materiálnej humanitárnej pomoci poskytlo túto v hodnote viac ako 1 642 tis. €.

Nad rámec štandardných príspevkov sa SR aktívne zapojila aj do ďalšieho **posilnenia finančných kapacít medzinárodných organizácií a osobitných fondov EÚ**. SR poskytla alebo prisľúbila poskytnutie 3 mil. € pre Regionálny zverenecký fond pre Sýriu (MADAD), 600 tis. € pre Zverenecký fond pre Afriku, 300 tis. € (okrem už poskytnutých 300 tis. €) pre Svetový potravinový program, 300 tis. € poskytla SR do Fondu pre migrantov a utečencov Rozvojovej banky Rady Európy, 13 mil. € pre Fond utečencov v Turecku, Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) 600 tis. €, Detský fond OSN (UNICEF) 400 tis. €, Medzinárodnú organizáciu pre migráciu (IOM) 400 tis. €, rôzne zverenecké fondy pre mediáciu a preventívnu diplomaciu OSN 600 tis. €.

Tým, že sa SR v roku 2013 stala členom Výboru OECD pre rozvojovú pomoc (DAC) sa zaviazala aplikovať štandardy a pravidlá organizácie. Adaptácia na tieto nové podmienky preukázala nevyhnutnosť zmeny legislatívneho rámca, a preto MZVaEZ SR v roku 2015 pripravilo návrh **nového zákona o rozvojovej spolupráci**, ktorý v novembri schválila NR SR. Zavedením nových nástrojov rozvojovej spolupráce, ktoré môžu efektívnejšie zabezpečiť udržateľné výsledky, reaguje zákon na moderné trendy a výzvy rozvojovej spolupráce.

Rok 2015 priniesol aj zadefinovanie nových rozvojových cieľov. Na septembrovom globálnom rozvojovom summite v New Yorku, bol prijatý záverečný dokument definujúci **novú rozvojovú agendu do roku 2030 (Premena nášho sveta: agenda 2030 pre**

udržateľný rozvoj), ktorý nahradil doterajšiu agendu Miléniových rozvojových cieľov. Dokument okrem iných zásadných momentov kladie dôraz na vytváranie demokratických inštitúcií, dobrej vlády a rešpektovanie ľudských práv, bez ktorých rozvoj nie je možný.

S cieľom efektívneho zdieľania informácií o príležitostiach a zvýšenia zapájania sa slovenských podnikateľských subjektov do medzinárodných projektov **MF SR v máji 2015 zriadilo kontaktný bod pre podnikateľský sektor „Rozvojmajstri“**.

7.4 Ochrana ľudských práv

Dodržiavanie ľudských práv a posilňovanie medzinárodných štandardov ich ochrany SR presadzovala hlavne na zasadnutiach Rady OSN pre ľudské práva, najvyššieho ľudsko-právneho orgánu v systéme OSN a Tretieho výboru Valného zhromaždenia OSN. **SR sa vyjadrovala k regiónom, kde situácia vyvolávala vážne znepokojenie** z hľadiska ochrany ľudských práv (Sýria, KEDR, Ukrajina) **a aktuálnym ľudsko-právnym témam** ako sloboda náboženstva. **Zapájala sa do univerzálneho periodického hodnotenia štátov**, ktoré je jedným z hlavných nástrojov Rady pre ľudské práva.

SR na konci júla v Ženeve **obhajovala tretiu správu o plnení Dohovoru proti mučeniu**. V súlade s medzinárodnými záväzkami v oblasti ľudských práv odovzdala SR Úradu vysokého komisára pre ľudské práva **správu o implementácii Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach**.

Na pôde Rady Európy sa SR podieľala na reforme organizácie a podporovala zefektívnenie Európskeho súdu pre ľudské práva. **Za sudkyňu Európskeho súdu pre ľudské práva bola v septembri zvolená JUDr. Alena Poláčková**.

SR spolupracovala s monitorovacími orgánmi Rady Európy, vrátane **komisára pre ľudské práva N. Muižnieksa, ktorý v júni navštívil SR**. Sústredil sa predovšetkým na problematiku rómskej menšiny, osôb so zdravotným postihnutím a problematiku LGBTI. V októbri zverejnil správu z návštevy s odporúčaniami na zlepšenie ochrany ľudských práv v SR.

SR spolupracovala s **Poradným výborom Rady Európy k Rámcovému dohovoru na ochranu národnostných menšín**, ako aj **Výborom expertov k Európskej charte regionálnych alebo menšinových jazykov**, ktorý navštívil SR v septembri. **V novembri bola ruština a srbčina uznané za menšinové jazyky** v zmysle časti II Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov.

SR si v rámci **ľudsko-právnej dimenzie OBSE** plnila záväzky člena organizácie. Témy spoločného záujmu konzultovala s predstaviteľmi OBSE v oblasti ľudských práv (vysoký komisár pre otázky národnostných menšín, predstaviteľ pre slobodu médií, Úrad pre demokratické inštitúcie a ľudské práva/ODIHR).

SR prispela k vytvoreniu **Akčného plánu EÚ na podporu ľudských práv a demokracie v tretích krajinách (2015 – 2019)**. SR podporovala prácu **Európskeho fondu pre demokraciu**, ktorý podporuje subjekty v krajinách susedstva EÚ a širšom okolí.

PPV a MiZV a EZ SR M. Lajčák zastával od októbra 2012 do augusta 2015 post predsedu Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť. Jej cieľom bolo posilniť koordináciu kľúčových aktérov ľudsko-právneho dialógu. Intenzívna celospoločenská diskusia o ľudských právach posilnila a skvalitnila dialóg medzi vládnymi inštitúciami, mimovládny sektorom a akademickou obcou.

V septembri 2015 prešli kompetencie v oblasti tvorby a koordinácie ľudskoprávných politík z MZVaEZ SR na Ministerstvo spravodlivosti SR. Rezortu diplomacie zostala kompetencia poskytovania dotácií v oblasti ľudských práv (projekty zamerané na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a prevenciu diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, homofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie).

MZVaEZ SR vyzvalo na predkladanie žiadostí o **dotácie na podporu ľudsko-právnych aktivít** realizovaných prevažne občianskou spoločnosťou. **Bolo podporených 54 projektov v celkovej výške 769 500 €.** Boli zamerané na vzdelávanie o ľudských právach a podporu ochrany práv zraniteľných skupín.

Schválením Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR vládou SR vo februári bol zavŕšený vyše dvojročný proces konzultácií s účasťou odbornej a laickej verejnosti. Stratégia je moderným dokumentom vychádzajúcim z medzinárodných záväzkov SR a reflektujúcim princípy, na ktorých je budovaná univerzálna a európska koncepcia ochrany ľudských práv 21. storočia.

7.5 Klimatické zmeny

V decembri bola na 21. zasadnutí konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (COP21) prijatá **univerzálna dohoda o zmene klímy (tzv. Parížska dohoda)**, ktorá ukladá povinnosti súvisiace so znížením emisií skleníkových plynov všetkým stranám dohovoru OSN o zmene klímy. Samotnou dohodou sa práca na novom globálnom klimatickom režime len začína. Dohoda totiž obsahuje veľa splnomocňujúcich ustanovení (trhové mechanizmy, financie, monitorovanie emisií), ku ktorým sa budú **prijímať rozhodnutia už počas nasledujúcej Klimatickej konferencie v Marakéši (december 2016), kde bude rokovania za EÚ viesť SR.**

8. Otvorené ministerstvo a služby občanom

8.1 Konzulárna pomoc

Smerovanie konzulárnej služby bolo s prihliadnutím na **vysokú mobilitu občanov SR** zamerané na **čo najúčinnejšie zaistenie ich ochrany a poskytovanie asistencie** pri riešení núdzových situácií v zahraničí. S cieľom zabezpečiť kvalitnú konzulárnu službu bola pozornosť sústredená na **zefektívnenie práce konzulárnych orgánov, ako aj na včasné poskytovanie aktuálnych informácií a odporúčaní na cesty do zahraničia**.

Predpoklady zefektívnenia konzulárnej služby vytvorila **novela zákona č. 151/2010 o zahraničnej službe** a o zmene a doplnení niektorých zákonov, platná od januára. Umožnila **posilniť právny rámec pôsobnosti konzulárnych orgánov** pri výkone činností v prospech našich občanov i cudzincov, ktoré bolo doposiaľ výlučne v právomoci úradov v SR.

Kľúčovým nástrojom približovania konzulárnych služieb občanom SR predovšetkým vo veľkých krajinách boli **tzv. výjazdové konzulárne dni**. Najčastejšie ich využívalo Veľvyslanectvo SR v Londýne, ktoré uskutočnilo vyše 20 konzulárnych výjazdov do 9 miest Spojeného kráľovstva, čo predstavuje 3 957 konzulárnych úkonov a príjmy z poplatkov za služby vo výške 43 103 €. Prax výjazdových dní bola využívaná aj Veľvyslanectvami SR v Ottawe, Bruseli a Generálnym konzulátom SR v New Yorku.

Na zvládnutie zvýšených požiadaviek na poskytnutie konzulárnych/vízových služieb boli prijaté **dočasné personálne opatrenia** v dvoch krajinách. Vyslaním výpomoci bol pokrytý rastúci počet žiadateľov o víza z **Bieloruska** začiatkom roka a v letných mesiacoch. V čase letných prázdnin bolo v **chorvátskom Zadare** opäť otvorené dočasné konzulárne pracovisko (vydanie 36 náhradných cestovných dokladov, 27 prípadov nefinančnej pomoci v núdzi a poskytovanie asistencie v neštandardných situáciách).

Bola **ukončená realizácia projektu Elektronizácia služieb na úseku ochrany práva záujmov občanov a podnikateľov SR v pôsobnosti MZVaEZ SR** vrátane elektronizácie konzulárnej služby. Tá prispela k zefektívneniu služieb našim občanom a cudzincom. Ku koncu roka **vrcholila príprava elektronických modulov jednotlivých konzulárnych agend a súvisiace školenia konzulárnych pracovníkov**. Proces zaškolenia konzulárnych zamestnancov na úradoch SR v zahraničí formou e-learningu začal koncom roka 2015.

SR získala prvé **skúsenosti z pilotného projektu outsourcingu na vízových pracoviskách veľvyslanectiev SR v Moskve a Kyjeve a generálnych konzulátov v Petrohrade a Užhorode**. Na tomto základe sa bude rozhodovať o rozšírení tejto služby určenej občanom tretích štátov s vízovou povinnosťou pre krajiny Schengenu. Jej hlavnou pridanou hodnotou je **zníženie finančnej a časovej záťaže pre žiadateľa o vízum**. V súčasnosti sa pripravuje **rozšírenie vízových centier v Rusku a na Ukrajine s celoplošným pokrytím oboch krajín**.

Výsledkom koordinovanej snahy členských štátov EÚ o **zníženie rozsahu vízovej povinnosti či uľahčenie získania víz** pre svojich občanov bolo podpísanie ďalších dohôd v tomto smere. Pre občanov SR sa tak rozšírila možnosť bezvízových ciest do štátov Dominika, Grenada, Svätá Lucia, Svätý Vincent a Grenadíny, Samoa, Vanuatu, Trinidad a Tobago, Východný Timor a Spojené arabské emiráty a do bieloruského národného parku Belovežský prales.

Čínske mesto Sia-men (Xiamen, vstup z Tianhe International Airport) a mesto Wu-chan (Wuhan, vstup z Xiamen Gaoqi International Airport) boli priradené do zoznamu čínskych miest uplatňujúcich politiku 72 hodinového bezvízového tranzitu pre občanov krajín EÚ. V júni zrušil vízovú povinnosť pre občanov SR taktiež Senegal (na 90 dní pobytu) a v septembri Indonézia na účel turistiky na 30 dní pobytu pri príchode cez vybrané hraničné vstupy. V marci nadobudla platnosť dohoda s Kubou o vzájomnom zrušení vízovej povinnosti pre držiteľov diplomatických a služobných pasov.

SR pokračovala v **uzatváraní dohôd s krajinami EÚ o zastupovaní vo vízovom konaní v tretích štátoch**. K dohodám s 13 štátmi EÚ pribudla dohoda s Talianskom. V rámci existujúcich dohôd s ČR, Maďarskom a Rakúskom sa rozšíril počet tretích štátov, v ktorých budú uvedené tri krajiny zastupovať SR. Na základe novej dohody sa rozšíril počet krajín, v ktorých Švajčiarsko bude zastupovať SR.

Z dôvodu zrušenia Veľvyslanectva SR v Iraku bolo zrušené zastupovanie Belgicka a Švajčiarska Slovenskou republikou v Iraku. SR v súčasnosti zastupuje 6 členských štátov na 8 miestach a 13 členských štátov zastupuje SR na 53 miestach.

Výrazne **vzrástol počet cestujúcich do zahraničia, ktorí využili možnosť zaregistrovať sa pred odchodom v aplikácii Registračný formulár**. Zatiaľ čo v roku 2014 využilo aplikáciu 17 329 osôb, v tomto roku dosiahol ich počet zhruba štvornásobok. Najviac zaregistrovaných osôb cestovalo do Turecka, Egypta, Grécka, Chorvátska, Talianska, Bulharska, Španielska, Cyprusu, Tuniska, Thajska, USA, Albánska, Francúzska, V. Británie, Spojených arabských emirátov, Maroka, Indonézie.

Zvýšil sa počet cestovateľov, ktorí na získanie cestovných informácií využívali aplikáciu Svetobežka pre užívateľov zariadení s operačnými systémami Android a iOS (Apple) a počet cestovateľov, ktorým mobilní operátori zaslali uvítacie SMS pri príchode do iných štátov.

Zvyšovanie kvality služieb občanom v zahraničí bolo možné zabezpečiť aj vďaka **existujúcej sieti konzulárnych úradov SR vedených honorárnymi konzulárnymi úradmi** (koncom r. 2015 cca. 180 oproti 73 zastupiteľským úradom SR). Ku koncu roka bolo vydávaním náhradných cestovných dokladov poverených 65 HKÚ, ktoré pôsobia v 43 štátoch.

Možnosti zapojenia honorárnych konzulárnych úradníkov do konzulárnej pomoci boli prerokované v máji v Bratislave na **7. celosvetovom pracovnom stretnutí honorárnych konzulárnych úradníkov**. K zlepšovaniu situácie v tejto oblasti prispela aj **analýza Návrh siete konzulárnych úradov SR vedených honorárnymi konzulárnymi úradníkmi** dokončená začiatkom roka.

Predmetom pozornosti MZVaEZ SR bola aj **agenda medzinárodných rodičovských únosov**, ktorá si vzhľadom na špecifický charakter jednotlivých prípadov vyžaduje mimoriadne časové, organizačné a negociačné úsilie. Riešenie mnohých prípadov napredovalo pomaly, napriek nadštandardnému úsiliu MZVaEZ SR, zastupiteľských úradov a intenzívnej spolupráci s Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže. Centrum v októbri na túto tému pripravilo medzinárodnú odbornú konferenciu. Zúčastnili sa na nej zamestnanci štyroch zastupiteľských úradov, ktoré sa najčastejšie stretávajú s problematikou medzinárodných rodičovských únosov, ako aj zástupcovia konzulárneho odboru MZVaEZ SR.

8.2 Kultúrna diplomacia

Rok E. Štúra vyhlásený vládou SR pri príležitosti 200. výročia Štúrovho narodenia patril k Rámcovým prioritám prezentácie slovenského umenia a kultúry v zahraničí. Cieľom bolo predstaviť zahraničnej verejnosti jednu z najvýznamnejších osobností slovenských dejín.

Odbor kultúrnej diplomacie (OKUD) a Štúrova rodná obec Uhrovec pripravili **výstavu Míľniky života E. Štúra**, ktorú na MZVaEZ SR otvoril štátny tajomník ministerstva I. Slobodník. Výstava bola poskytnutá veľvyslanectvám SR a slovenským inštitútom v zahraničí.

OKUD a Historický ústav SAV pri príležitosti **70. výročia založenia OSN** pripravil výstavu, ktorú v NR SR počas návštevy SR otvoril GT OSN Pan Ki-mun. Výstava je k dispozícii veľvyslanectvám a slovenským inštitútom s cieľom predstaviť SR ako spolutvorcu Charty OSN. Na jej vypracovaní sa podieľal Slovák Ján Papánek, prvý vyslanec ČSR pri OSN.

V kontexte uvedených výročí a v súlade s teritoriálnymi a vecnými prioritami prezentácie slovenského umenia a kultúry v zahraničí, zastupiteľské úrady SR a slovenské inštitúty zrealizovali mnohé žánrovo pestré podujatia s cieľom zviditeľniť SR a budovať jej dobré meno.

V rámci **rozvoja bilaterálnej zmluvnej základne** bola podpísaná Dohoda medzi vládou SR a Talianska o spolupráci v oblasti kultúry, vzdelávania, vedy a techniky. Do fázy záverečných príprav sa dostal Program spolupráce v oblasti školstva, kultúry a športu na roky 2016 – 2019 medzi SR a Španielskom. Bol podpísaný Vykonávací program pre spoluprácu v oblasti kultúry, školstva, športu a cestovného ruchu medzi rezortmi diplomacie SR a Južnej Kórey. Nadväzuje na Dohodu o spolupráci v oblasti kultúry, vzdelávania a turizmu z roku 2007.

Medzivládna slovensko-ukrajinská komisia pre národnostné menšiny, školstvo a kultúru, v ktorej SR zastupuje MZVaEZ SR, pokračovala v plnení funkcie poradného orgánu vlád oboch krajín.

Stredoeurópska kultúrna platforma (krajiny V4, Rakúsko a Slovinsko) počas slovenského predsedníctva V4 prezentovala v Nórsku výstavu s názvom Ako Stredná Európa pomáha svetu približujúcu systém rozvojovej pomoci prezentujúcich krajín. Táto putovná výstava bola úspešne uvedená aj v Lotyšsku a Fínsku. Bude k dispozícii aj v roku 2016.

8.3 Verejná diplomacia

MZVaEZ SR rozvíjalo **komunikáciu s domácou a zahraničnou verejnosťou, vrátane intenzívnejšieho využívania sociálnych sietí a elektronických médií**. Pokračovalo v spolupráci s predstaviteľmi MVO, vrátane podpory projektov zameraných na komunikáciu odborných tém smerom k širšej verejnosti. MZVaEZ SR rozvíjalo dialóg so študentmi stredných a vysokých škôl, vrátane prednášok, konzultácií, stáží a úspešnej verejnej súťaže na tvorbu loga prvého SK PRES. V rámci zaangažovania odbornej verejnosti do príprav SK PRES vyhlásilo MZVaEZ SR viaceré verejné súťaže na realizáciu darov predsedníctva.

V rámci rozvíjania vzťahov so Slováckmi, ktorí úspešne reprezentujú SR vo svete, pokračovalo MZVaEZ SR v tradícii **odovzdávania ocenení PPV a MiZVaEZ SR Vyslanec dobrej vôle** pre osobnosti, ktoré dosiahli mimoriadny profesionálny úspech pri pôsobení v zahraničí. MZVaEZ SR rozvíjalo komunikáciu so zahraničnou verejnosťou aj formou historicko-prezentačných projektov reflektujúcich významné udalosti SR. Pri príležitosti 70. výročia ukončenia druhej svetovej vojny pripravilo výstavný projekt venovaný pamätníkom obetiam tejto vojny, ktorý bol prezentovaný na 37 veľvyslanectvách.

8.4 Koordinácia jednotnej prezentácie SR v zahraničí

MZVaEZ SR pokračovalo v procese **príprav značky krajiny (branding)**. Na základe širokospektrálnej diskusie, vrátane reprezentatívneho prieskumu verejnej mienky a konzultácií s externými expertmi, vypracovalo zadanie verejného obstarávania. Na základe jeho úspešného ukončenia bude od roku 2016 možné pristúpiť k implementácii značky do prezentačnej praxe relevantných subjektov v zahraničí.

MZVaEZ SR iniciovalo **medzirezortnú diskusiu o systémovom riešení prezentácie SR**. Platformou koordinácie zostala Pracovná skupina pre koordinovanú prezentáciu SR v zahraničí, ktorej členovia sa podieľali aj na prezentácii SR na Svetovej výstave EXPO 2015 v Miláne.

8.5 Spolupráca s mimovládny neziskový sektorom

MZVaEZ SR za účelom **využitia expertízy mimovládneho sektora a akademickej obce pri tvorbe zahraničnej politiky** pokračovalo v spolupráci s týmito aktérmi. Spolupracovalo s nimi aj na **skvalitňovaní verejnej diskusie o medzinárodných vzťahoch a zahraničnej politike SR**.

Spolupráca s mimovládny sektorom sa realizovala **prostredníctvom dotačného mechanizmu MZVaEZ SR**. V tomto rámci bolo **sumou 118 820 € podporených 34 projektov** v oblasti medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky SR.

MZVaEZ SR spoluorganizovalo s mimovládny sektorom **bilaterálne diskusné fórum s ČR, Maďarskom a Nemeckom**. Fóra s Poľskom a USA boli presunuté na rok 2016. Cieľom fór bolo zintenzívniť odbornú diskusiu o aktuálnych zahraničnopolitických témach spoločného záujmu. Osobitnú pozornosť si zaslúži **prvý ročník slovensko – ukrajinského diskusného fóra**, ktoré sa konalo s cieľom zintenzívniť bilaterálnu analytickú spoluprácu.

K ďalším spoločným aktivitám MZVaEZ SR a MNO patrili **16. ročník Hodnotiacej konferencie zahraničnej a európskej politiky za rok 2014, konferencia GLOBSEC 2015, TATRA SUMMIT 2015, Slovenské bezpečnostné fórum 2015, Stredo európske strategické fórum v Château Belá, ako aj Národný konvent o EÚ** a ďalšie podujatia venované napr. cezhraničnej spolupráci, aktuálnym témam EÚ agendy, prezentácii slovenského predsedníctva vo V4 a prípravám SK PRES. Dialóg s tretím sektorom viedlo MZVaEZ SR aj pri **príprave Zamerania zahraničnej politiky na rok 2015** a pri príprave odborných štúdií, analýz a príspevkov kľúčových zahranično-politických tém.

8.6 Slováci žijúci v zahraničí

Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí v súlade s Konceptiou štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí venoval pozornosť **udel'ovaniu Osvedčenia zahraničného Slováka v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR osobitne vo vzťahu k Ukrajine v súvislosti s konfliktom na východe krajiny.**

Významným dokumentom schváleným vládou SR bola **Správa o štátnej politike vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí a o poskytnutej štátnej podpore Slovákom žijúcim v zahraničí za rok 2014 a návrh programu štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na rok 2016.**

Boli ukončené práce na návrhu **Koncepcie štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na roky 2016 – 2020**, ktorú v októbri schválila vláda SR.

9. Profesionálna zahraničná služba

9.1 Sieť zastupiteľských úradov SR

SR mala v zahraničí **celkom 89 zastupiteľských úradov**, z toho 64 veľvyslanectiev, 7 misií pri medzinárodných organizáciách, 8 generálnych konzulátov, 1 pobočku veľvyslanectva, 1 Slovenský ekonomický a kultúrny úrad (SEKÚ) a 8 Slovenských inštitútov.

Z dôvodu ozbrojeného konfliktu vláda SR rozhodla o uzatvorení veľvyslanectiev v Iraku a v Sýrii k augustu. Dočasne zriadené pracovisko ZÚ Damask v Bejrúte bolo k septembru povýšené na plnohodnotné veľvyslanectvo pokrývajúce okrem Libanonu aj Sýriu, Jordánsko a do vyriešenia otázky ďalšej akreditácie SR vo vzťahu k Iraku, aj Irak. Z bezpečnostných dôvodov bola aj naďalej prerušená činnosť ZÚ Tripolis.

9.2 Personálna politika a vzdelávanie zamestnancov

Riadenie ľudských zdrojov pokračovalo v **skvalitňovaní ľudského potenciálu slovenskej zahraničnej služby** formou selektívneho výberu nových zamestnancov, zmien v organizačnom členení a vzdelávaním cieleným na zvýšenie efektívnosti pracovných postupov a výkonu zamestnancov. Nové vnútorné organizačné členenie ministerstva, ktorým došlo od januára k vytvoreniu samostatného sekretariátu SK PRES umožnilo optimalizovať chod rezortu a zabezpečilo profesionálne plnenie zahraničnopolitických úloh, vrátane nových úloh vyplývajúcich z prípravy na prvé predsedníctvo SR.

Ministerstvo obsadzovalo voľné štátnozamestnanecké miesta prednostne formou vonkajších výberových konaní. Rezort dlhodobo eviduje mimoriadny záujem uchádzačov o prácu, čo potvrdila aj skutočnosť, že na 10 voľných štátnozamestnaneckých miest sa vo výberovom konaní prihlásilo viac ako 200 externých uchádzačov, z ktorých boli vybratí vysoko kvalifikovaní a kvalitní noví zamestnanci rezortu. V súvislosti s prípravou SK PRES boli opätovne posilnené vybrané útvary ministerstva o odborníkov v dočasnej štátnej službe, pričom ich výber sa aj v tomto prípade realizoval prostredníctvom transparentného vonkajšieho výberového konania.

V oblasti vzdelávania bola prioritou príprava zamestnancov štátnej správy na SK PRES. Realizovala sa väčšina aktivít Národného programu financovaného z Európskeho sociálneho fondu s názvom **Zvýšenie kvality výkonu zamestnancov štátnej správy v oblasti agendy EÚ – príprava na SK PRES**, ktorý od marca 2014 absolvovali budúci predsedovia a podpredsedovia pracovných skupín Rady EÚ, rezortní experti a koordinátori agendy európskych politík. Z **27 ministerstiev a iných štátnych inštitúcií** sa do programu prihlásilo **1206 zamestnancov**, z nich bolo úspešne **vyškolených 1092 zamestnancov**.

Ministerstvo zabezpečovalo **kontinuálne a špecializované vzdelávanie svojich zamestnancov** v rámci nasledovných programov:

- štvrtý ročník akreditovaného vzdelávacieho programu „Príprava na prácu ekonomického diplomata v zahraničí - 2015“, ktorý ukončilo 27 zamestnancov;

- prvý ročník špecializovaného vzdelávacieho programu „Aktuálne trendy v rozvojevej agende a príprava na predsedníctvo v Rade EÚ“, ktorý absolvovalo 14 zamestnancov štátnej správy;
- druhý ročník adaptačného vzdelávania spojeného s rotáciou, ktorý absolvovalo 8 mladých diplomatov;
- skupinovej a individuálnej predvýjazdovej prípravy, ktoré spolu absolvovalo 96 zamestnancov;
- 28 odborných kurzov a 4 konferencie na území SR obsahovo orientovaných na rýchly rozvoj IT a zvýšenie bezpečnostných hrozieb, zvyšovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov pri zmenách právnych predpisov - najmä v oblasti verejného obstarávania, správe majetku štátu, auditu a finančného riadenia, ktoré v rámci kontinuálneho vzdelávania navštevovalo 62 zamestnancov;
- 34 diplomatov sa zúčastnilo na celkovo 31 zahraničných diplomatických kurzoch;
- 75 zamestnancov navštevovalo jazykové kurzy na ministerstve.

Rok 2015 bol kľúčový pre pokračovanie spolupráce SR s **Medzinárodnou organizáciou frankofónie (MOF)**. SR a MOF podpísali v októbri Memorandum o partnerstve na roky 2016 – 2018, v ktorom sa MOF zaviazala spolufinancovať skupinové a individuálne kurzy francúzštiny, odborné semináre a intenzívne individuálne jazykové pobyty pre riadiacich zamestnancov štátnej správy SR. Aktivít v rámci Národného plánu výučby francúzštiny a vzdelávania vo francúzštine sa v sledovanom období zúčastnilo vyše 150 štátnych zamestnancov.

MZVaEZ SR prijalo na **krátkodobú odbornú stáž 215 študentov** vysokých škôl, 110 z nich absolvovalo stáž v ústredí a 105 na zastupiteľských úradoch. Zabezpečilo tiež národný výber 2 stážistov do programu Európskej služby pre vonkajšiu činnosť umožňujúci mladým profesionálom **stáž na delegáciách EÚ** vo svete (Junior professionals in delegations).

9.3 Modernizácia informačno-komunikačnej infraštruktúry

MZVaEZ pokračovalo v **modernizácii informačno-komunikačnej infraštruktúry medzi veľvyslanectvami SR a ústredím**. Bola zrealizovaná technologická obmena hardvérových zariadení na konzulárnych úsekoch v mimoschengenskom priestore a ukončený projekt Elektronizácia služieb na úseku ochrany práv a záujmov občanov a podnikateľov SR v pôsobnosti MZVaEZ SR, ktorý umožní poskytovanie služieb pre občanov a podnikateľov s vyššou úrovňou elektronizácie v súlade s princípmi budovania e-Governmentu.

9.4 Rozpočtové otázky

Vládny návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2015 bol prerokovaný v orgánoch NR SR a schválený dňa 4. 12. 2014 zákonom číslo 385/2014 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2015. Príjmy kapitoly na rok 2015 boli stanovené vo výške 9 373 092 €. Z celkového objemu výdavkov kapitoly MZVaEZ SR na rok 2015 v sume 123 820 496 € bol záväzne stanovený limit miezd, platov, služobných príjmov a ostatných osobných vyrovnaní vo výške 46 901 221 € a limit kapitálových výdavkov vo výške 5 723 027 €. Rozpočet na rok 2015 je otvorený, bolo vykonaných viacero rozpočtových opatrení v záväzných ukazovateľoch a ďalšie sa ešte do konca roka očakávajú. Záverečný účet kapitoly MZVaEZ SR za rok 2015 bude v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a so

Smernicou Ministerstva financií SR na vypracovanie záverečných účtov kapitol štátneho rozpočtu vypracovaný a následne predložený MF SR, ÚV SR, Zahraničnému výboru NR SR a Výboru NR SR pre ľudské práva a národnostné menšiny v apríli 2016. Do 31. 1. 2016 prebiehajú práce na účtovnej a rozpočtovej závierke za rok 2015. Až po jej skončení budú definitívne známe údaje o čerpaní rozpočtových prostriedkov do najnižšej úrovne programovej štruktúry kapitoly.